

ОСНОВНА ШКОЛА „12.децембар -Сјеница

**ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА IV РАЗРЕД
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА
2024/2028.**

Стручно веће IV разред - Професор разредне наставе :Анеса Авдовић

Фонд часова за ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

п.р.б.р.	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.
1.	Српски језик	5	180

2.	Енглески језик	2	72
3.	Математика	5	180
4.	Природа и друштво	2	72
5.	Ликовна култура	2	72
6.	Музичка култура	1	36
7.	Физичко и здравствено васпитање	3	108
8.	Пројектна настава	1	36
Укупно : А		21	756
р.бр.	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		
1	Верска настава/ Грађанско васпитање	1	36
Укупно : Б		1	36
Укупно : А+Б		22	792
р.бр.	В. ОБЛИК ОБРАЗОВНО - ВАСПИТНОГ РАДА		
1	Редовна настава	22	792
2	Допунска настава	1	36
3	Додадатна настава	1	36
4	Настава у природи	7-10 дана годишње	

Ред број	Г. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА .-	-	Г
1	Час одељ. старешине	1	36
2.	Ваннаставне активности	1-2	36-72
3.	Излет-екскурзија	- - 1-3 дан годишње	

.-ј-г	Укупно : А+Б+В+Г (без наставе у природи и излета)	
-------	--	--

: () ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА:

ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијње ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процес и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, оцијални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности и тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота; 12)

развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;

13) развијање позитивних људских вредности;

14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;

15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне и узрасне равноправности, развој толеранцијеи уважавање различитости;

16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовањеи очување националне и светске културне баштине;

17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног ниво становништва Републике Србије као државе засноване на знању. **ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ**

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА СРПСКОГ ЈЕЗИКА

Годишњи фонд: 180

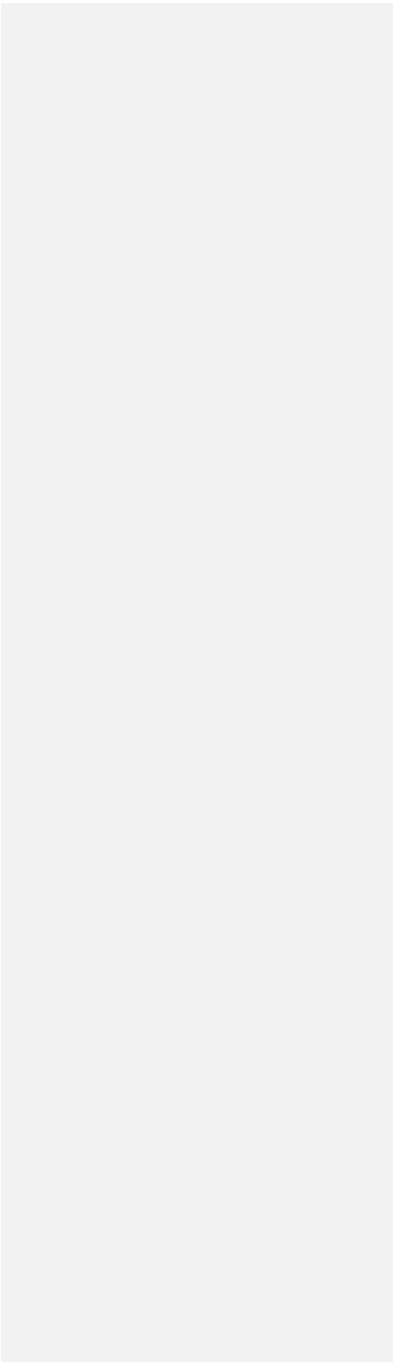
Недељни фонд: 5

Циљ учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФИНД ЧАСОВА			
		обрада	утврђ.	остало	свега
1.	КЊИЖЕВНОСТ	49	28	3	80
2.	ЈЕЗИК	37	10	3	50
3.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	20	28	2	50
Укупно		104	67	9	180

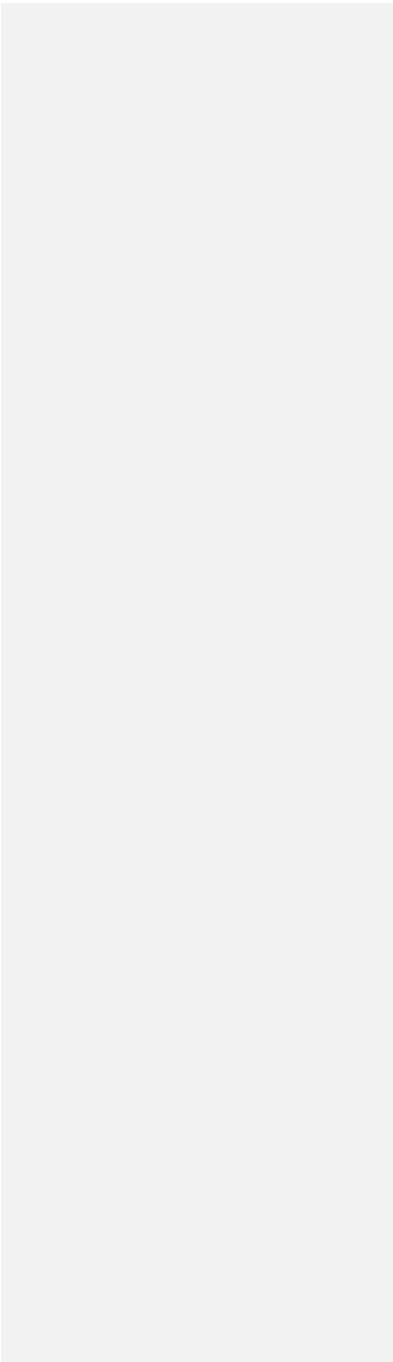
Кључник појмови:књижевност, језик, језичка култура

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТ НО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТ НЕ КОМПЕТЕНЦИЈ Е	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
--------	--------------------------	----------	---------------------------------	---------------------------------------	--

чита са разумевањем различите врсте текстова; укратко образложи свој утисак и мишљење поштујући и другачије ставове; разликује књижевне врсте: шаљиву народну песму, басну и причу о животињама, приповетку, роман за децу и драмски текст; одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; именује позитивне и негативне особине ликова; уочи и издвоји основне елементе лирске песме (стих, строфа, рима и ритам); тумачи идеје књижевног дела; препозна ситуације кршења/остваривања права детета и стереотипе у књижевним делима; уочи персонификацију и разуме њену улогу у књижевном делу; разликује описивање, приповедање (у 1. и 3. лицу) и дијалог у књижевном делу; преприча текст из различитих улога/перспектива; уочи основни тон књижевног текста (ведар,	КЊИЖЕВНО СТ (80)	Школска лектира Поезија Проза Драмски текстови Научнопопуларн и и информативни текстови Домаћа лектира Књижевни појмови: – шаљива народна песма, – прича о животињама, – особине народне епске песме, – приповетка, – роман за децу, – персонификација, – опис природе и ликова, – приповедање у 1. и 3. лицу, – сукоб драмских лица.	<u>Природа и друштво</u> (Прошлост Историјски извори, Начини живота данас и у прошлости; Природа, човек, друштво - Услови за живот, ланац исхране и међусобни утицаји у животним заједницама <u>Музичка култура</u> (Слушање музике: Композиције различитог карактера; Музичко стваралаштво: Стварање звучне приче <u>Ликовна култура</u> (Споразумевањ е: Слика, текст, звук; Кратки анимирани филмови)	1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 4.Дигитална компетенција 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција	-кроз читање књижевноуметничких текстова и у разговору о њима на часу градити критичко мишљење , - упућивати ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања -коришћење е-уџбеника,и др. -обезбеђивање корелације са сродним предметима -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације - развијање емпатију, тиме што од читалаца тражи да се ставе на место другог и да разумеју најразличитије особине и поступке ликова -развијати способност читања књижевних текстова са разумевањем, подстицати љубав према читању -функционално повезивање текстова по сродству - богаћење речника путем усвајања непознатих речи из прочитаних текстова - примена тимског, групног и рада у пару.
---	------------------------------------	---	---	--	--

тужан, шаљив); уочи супротстављеност лица у драмском тексту; чита текст поштујући					
--	--	--	--	--	--

интонацију реченице/стиха; изражајно рецитије песму и чита прозни текст; изводи драмске текстове; усвоји позитивне људске вредности на основу прочитаних књижевних дела;						
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ						
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА			
планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;			слуша, посматра, прича, чита текстове, активно учествује у разговору, описује доживљај прочитаних књижевних дела и износи мишљење о њима, поставља питања, препричава,			
ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТ НО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТ НЕ КОМПЕТЕНЦИЈ Е	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	

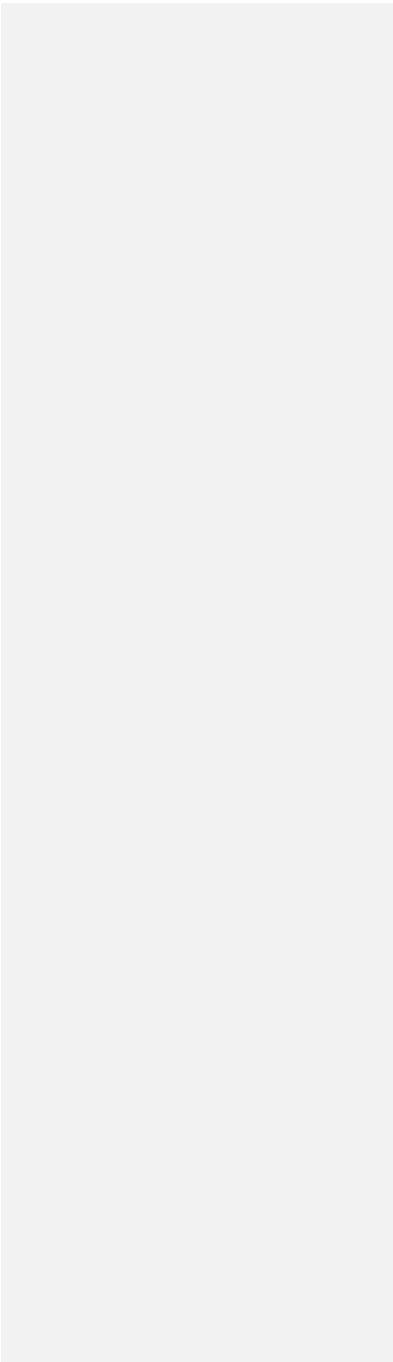
разликује речи које мењају облик (именице, заменице, придеви, бројеви, глаголи) и уочи оне које су увек у истом облику; одреди основне реченичне чланове; разликује врсту речи од службе речи у реченици; поштује и примени основна правописна правила;	ЈЕЗИК (50)	Речи које у писању и говору мењају облик; речи које не мењају облик (без именовања врста непроменљивих речи). Реченица и реченични чланови (субјекат, предикат, објекат, прилошке одредбе). Појам субјекта; различите врсте речи (именице и личне заменице) у функцији субјекта; изостављени субјекат. Појам предиката (глаголски предикат). Појам објекта (именице у функцији објекта). Прилошке одредбе за време, место и начин. Речи и групе речи у функцији субјекта, објекта и прилошких одредаба; придев уз именицу услужби атрибута у оквиру групе речи која има службу	<u>Природа и друштво</u> (Природа, човек, друштво - Услови за живот, Облици рељефа; Материјали – Промене материјала) <u>Музичка култура</u> (Слушање музике: Музички дијалог) <u>Ликовна култура</u> (Споразумевањ е: Тумачење вузуелних информација) <u>Математика</u>	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 4. Дигитална компетенција 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција	-упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања -коришћење е-уџбеника, и др. -за сваку врсту речи најпре увести појам, а затим разликовање подврста. (нпр. најпре радити на схватању појма именице као врсте речи, затим увести разликовање подврста); -врсте речи уочавати најпре на изолованим примерима (у основном облику), а затим увежбавати и у оквиру реченице. -направити корелацију са наставом математике у вези са писањем скраћеница за мерне јединице ћириличким и латиничким писмом;
--	--------------------------	---	---	---	---

правилно пише сва три модела управног говора;		субјекта или објекта. Управни говор (трећи модел). Велико слово: имена становника држава и насеља; називи улица и тргова; имена из уметничких дела Примери из обрађених дела устаљена и посебно наденута имена животиња; Називи институција, предузећа и установа, манифестација; устаљена имена историјских догађаја и личности. Речца <i>ли</i>; скраћени упитни облик <i>је ли</i> (<i>је л'</i>) према узрочном везнику <i>јер</i>. Предлог <i>са</i> уз заменице (нпр. <i>са мно</i>м, <i>с њом</i> и <i>сл.</i>). Писање вишечланих бројева.	(Мерење и мере: Јединице мере)		-користити правописне вежбе: преписивање, диктат и самосталнописање -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ					
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;			слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста речи и књижевним текстовима,поставља питања, решава задато		
ИСХОДИ	НАСТАВ НА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТ НО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТ НЕ КОМПЕТЕНЦИЈ Е	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

- употреби основне облике усменог и писменог изражавања: препричавање, причање и описивање; - употреби речи	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (50)	Основни облици усменог и писменог изражавања: препричавање текста у целини и по деловима (по датом плану); причање у дијалогској форми (уношење дијалога, управног говора у структуру казивања); описивање односа међу предметима, бићима и појавама; описивање природе, личности, књижевних ликова и сл. Речи истог облика, а различитог значења; речи	<u>Природа и друштво</u> (Природа, човек, друштво - Животне заједнице у мом крају и човеков однос према њима.	1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 4.Дигитална компетенција 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у	- увежбавати јасно, прецизно и разговетно изговарање реченице, поштовање интонације и правилно акцентовање у реченицама -реализовати различите програмске
---	------------------------------------	---	---	---	---

истог облика, а различитог значења, као и речи истог значења, а различитог облика; - препозна значење речи и фразеологизма који се употребљавају у свакодневној комуникацији; - напише разгледницу, честитку, приватно писмо; - прилагоди језички израз комуникативној ситуацији - формалној и неформалној; - повеже информације исказане у линеарном и нелинеарном тексту и на основу њих изводи закључак; - правилно		истог значења, а различитог облика (на примерима књижевних текстова); устаљени језички изрази. Разгледница, честитка, писмо. Књижевни и други текстови (линеарни и нелинеарни) у функцији унапређивања језичке културе. Говорне вежбе: рецитоване, изражајно читање, сценско приказивање драмског / драматизованог текста и сл. Правописне вежбе: диктат; управни говор (сва три модела); наводници; велико слово; заменица <i>Ви</i> из поштовања; спојено и одвојено писање речи (речца <i>ли</i>, предлог <i>са</i>, вишечлани бројеви). Језичке вежбе: допуњавање реченица предикатом у садашњем, прошлом и будућем времену; проширивање реченица; укрштене речи; асоцијације. Лексичко-семантичке вежбе: одређивање значења устаљених израза; састављање речи на основу датог почетног и последњег слова; допуњавање низа речима које су повезане са датом речју. Два школска писмена задатка – један у првом и један у другом полугодишту.	<u>Музичка култура</u> (Слушање музике: Композиције различитог карактера; Музичко стваралаштво: Стварање звучне приче <u>Ликовна култура</u> (Споразумевање: Слика, текст, звук; Кратки анимирани филмови)	демократском друштву 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција	вежбе (правописне, језичке, лексичко семантичке) - примењивати правописне вежбе:диктат, аутодиктат, вежбе допуњавања и правилног избора речи - кроз игровне активности, посебно кроз језичке и ситуационе игре, неговати језичку културу говора - реализовати говорне вежбе у функцији изграђивања доброг језичког укуса, елоквентности и флуентности у изражавању. -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;
---	--	--	--	---	--

структурира текст; - учествује у					
--	--	--	--	--	--

начина рада.					
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ					
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике да богате речник; проверава оствареност исхода;			слуша, посматра, прича, чита текстове, глуми, активно учествује у разговору, описује усмено и писмено доживљај, износи мишљење о свом и раду других;		

Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање				
НАСТАВНЕ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ И СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА Правилник о оцењивању	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Праћење и оцењивање (време)

КЊИЖЕВНОСТ 1CJ.1.2.51CJ.1.2.6. 1CJ.1.2.71CJ.1.2.8. 1CJ.1.5.11CJ.1.5.2. 1CJ. 1.5.31CJ.1.5.4. 1CJ.2.2.51CJ.2.2.6. 1CJ.2.2.71CJ.2.2.8. 1CJ.2.5.11CJ.2.5.2. 1CJ.2.5.3 1CJ.2.5.4. 1CJ.2.5.61CJ.2.5.5. 1CJ.3.2.5 1CJ.3.2.7. 1CJ.3.5.1 1CJ.3.5.2. 1CJ.3.5.3 ЈЕЗИК 1CJ.1.3.1. 1CJ.1.3.2. 1CJ.1.3.3. 1CJ.1.3.4. 1CJ.1.3.5. 1CJ. 1.4.1. 1CJ.1.4.2. 1CJ.1.4.3. 1CJ.2.3.1. 1CJ.2.3.2. 1CJ.2.3.3. 1CJ.2.3.4.	Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;	-иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе - усмено одговарање(причање, препричавање, описивање, ортоепске вежбе лексичке и семантичке вежбе, синтаксичке и стилске вежбе, казивање напамет научених текстова, сценско приказивање) - писане провере (контролни задаци, тестови, ортографске вежбе, диктати, лексичке и семантичке вежбе, синтаксичке и стилске вежбе домаћи задаци и писмени задаци) -вођење прописане педагошке документације	Табеларна евиденција о писменим проверама Чек-листе са скалом процене Протоколи посматрања Упитници (за групни и рад у пару) *Учесталост јављања (запис датума и области) *Свеобухватност одговора (област; скала по нивоима) *Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима)	Свакоднев но бележење током године Пресек стања на месечном нивоу Пресек стања након обрађене области Пресек стања по тромесечјима Провера на крају школске године
--	---	---	---	---

1CJ.2.3.5.1CJ.2.4.1. 1CJ.2.4.2. 1CJ.2.4.3. 1CJ.2.4.4.1CJ.2.4.5. 1CJ.2.4.6.1CJ.2.4.7. 1CJ.3.3.1.1CJ.3.4.1. 1CJ.3.4.2. ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА 1CJ.1.2.1. 1CJ.1.2.2. 1CJ.1.2.3. 1CJ.1.2.4. 1CJ.1.3.6. 1CJ.1.3.7. 1CJ.1.3.8. 1CJ.1.3.9. 1CJ.1.4.4. 1CJ.1.4.5. 1CJ.2.2.1. 1CJ.2.2.2. 1CJ.2.2.3.1CJ.2.2.4. 1CJ.2.3.6. 1CJ.2.3.7. 1CJ.2.3.8. 1CJ.2.3.9. 1CJ.2.4.8.1CJ.2.4.9. 1CJ.3.2.1. 1CJ.3.2.2. 1CJ.3.3.4.1CJ.3.3.5. 1CJ.3.4.4.1CJ.3.2.5.	– већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања. Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања. Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.	– белешке о: активностима, самосталности у току рада, практичним радовима, свескама ученика, учешћу на такмичењима и у различитим активностима – заједничко вредновање ученика и наставника – самопроцена оцено и ангажовања од стране ученика * групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) * рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	* Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) – Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...) – Панои: добровољно учешће у разним наставним и ваннаставним активностима	
---	---	--	--	--

*** У току школске године биће реализоване две провере на нивоу разредног већа, на крају првог полугодишта и на крају школске године.

СРПСКИ ЈЕЗИК – ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА

ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
-----------------	----------------	------------------

1CJ.1.2.2. одговара на једноставна питања у вези са текстом, проналазећи информације експлицитно исказане у једној реченици, пасусу, или у једноставној табели (ко, шта, где, када, колико и сл.) 1CJ.1.2.3. препознаје да ли је тражена	1CJ.2.2.2. изводи једноставне закључке у вези са текстом, анализирајући и обједињујући информације исказане у различитим деловима текста (у различитим реченицама, пасусима, пољима табеле) 1CJ.2.2.3. раздваја битне од небитних информација; одређује след догађаја у тексту	1CJ.3.2.1. изводи сложеније закључке на основу текста, обједињујући информације из различитих делова дужег текста 1CJ.3.2.2. повезује и
--	--	---

информација, која може да буде исказана на различите начине (синонимија, парафраза), садржана у тексту 1CJ.1.2.4. познаје и користи основне делове текста и књиге (наслов, пасус, име аутора; садржај, речник) 1CJ.1.2.5. одређује основну тему текста 1CJ.1.2.6. разуме дословно значење текста 1CJ.1.2.7. разликује књижевноуметнички од информативног текста 1CJ.1.2.8. процењује садржај текста на основу задатог критеријума: да ли му се допада, да ли му је занимљив; да ли постоји сличност између ликова и ситуација из текста и особа и ситуација које су му познате; издваја речи које су му непознате 1CJ.1.3.1. пише писаним словима ћирилице 1CJ.1.3.2. уме да се потпише 1CJ.1.3.3. почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком 1CJ.1.3.4. употребљава велико слово приликом писања личних имена, назива места (једночланих), назива школе 1CJ.1.3.5. пише кратким потпуним реченицама једноставне структуре 1CJ.1.3.6. издваја наслов, углавном се држи теме 1CJ.1.3.7. препричава кратак једноставан текст (до 400 речи) 1CJ.1.3.8. користи скроман фонд речи (у односу на узраст); правилно их употребљава 1CJ.1.3.9. пише кратку поруку (о томе куда иде, зашто касни, и сл.) 1CJ. 1.4.1. препознаје врсте речи	1CJ.2.2.4. успоставља везу између информација исказаних у линеарном и нелинеарном тексту (нпр. проналази део/деталј који је приказан на илустрацији, у табели, или на дијаграму) 1CJ.2.2.5. одређује основни смисао текста и његову намену 1CJ.2.2.6. препознаје фигуративно значење у тексту 1CJ.2.2.7. изводи једноставне закључке на основу текста (предвиђа даљи ток радње, објашњава расплет, уочава међусобну повезаност догађаја, на основу поступака јунака/актера закључује о њиховим особинама, осећањима, намерама и сл.) 1CJ.2.2.8. износи свој став о садржају текста и образлаже зашто му се допада/не допада, због чега му је занимљив/незанимљив; да ли се слаже/не слаже са поступцима ликова 1CJ.2.3.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу) 1CJ.2.3.2. употребљава велико слово приликом писања имена држава и места и њихових становника; користи наводнике при навођењу туђих речи; правилно пише присвојне придеве (-ов/-ев/-ин, -ски/-чки/-шки); правилно пише гласове ћ, ч, ђ, ц; правилно пише сугласник ј у интервокалској позицији; правилно пише речцу ли и речцу не; употребљава запету при набрајању 1CJ.2.3.3. пише јасним и потпуним реченицама; варира језички израз (ред речи у реченици, типове реченица, дужину реченице...) 1CJ.2.3.4. држи се теме; излагање организује око основне идеје текста коју поткрепљује одговарајућим детаљима 1CJ.2.3.5. језички израз прилагођава комуникативној ситуацији (формалној/неформалној) 1CJ.2.3.6. саставља кратак наративни текст 1CJ.2.3.7. саставља кратак дескриптивни текст 1CJ.2.3.8. користи фонд речи примерен узрасту; употребљава синонине (нпр. да избегне понављање) 1CJ.2.3.9. исправља свој текст (критички чита написано, поправља текст и исправља грешке) 1CJ.2.4.1. одређује врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе) 1CJ.2.4.2. препознаје подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве) 1CJ.2.4.3. препознаје лице, род и број личних заменица у номинативу 1CJ.2.4.4. препознаје граматичке категорије глагола	обједињује информације исказане различитим симболичким системима (нпр. текст, табела, графички приказ) 1CJ.3.2.5. представља текст у одговарајућој нелинеарној форми (уноси податке из текста у дату табелу или дијаграм) 1CJ.3.2.7. објашњава и вреднује догађаје и поступке ликова у тексту (нпр. објашњава зашто је лик поступио на одређен начин, или вреднује крај приче у односу на своја предвиђања током читања текста, или износи свој став о догађајима из текста) 1CJ.3.3.1. пише јасним, потпуним, добро обликованим реченицама; користи разноврсне синтаксичке конструкције, укључујући и сложене 1CJ.3.3.4. саставља кратак експозиторни текст 1CJ.3.3.5. користи богат фонд речи (у односу на узраст) 1CJ.3.4.1. именује врсте и подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице;
--	--	--

(именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе) 1CJ.1.4.2. препознаје граматичке категорије променљивих речи (род и број заједничких	(лице, број и род)	основне и редне бројеве; глаголе) 1CJ.3.4.2. уме да промени облик променљивих речи према задатом критеријуму:
---	---------------------------	--

именица) и глаголско време (презент, перфекат и и уме да пребаци глаголе из једног глаголског глаголски предикат
футур) времена у друго 1CJ.2.4.5. препознаје субјекат и заједничких именица према броју, а глагола,

придева и

1CJ.1.4.3. препознаје врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне) 1CJ.1.4.4. препознаје антонимију 1CJ.1.4.5. познаје значења речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневној комуникацији (у кући, школи и сл.) 1CJ.1.5.1. препознаје књижевне родове на основу формалних одлика поезије, прозе и драме 1CJ.1.5.2. препознаје књижевне врсте (бајку и басну) 1CJ. 1.5.3. одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у књижевноуметничком тексту 1CJ.1.5.4. одређује време и место дешавања радње у књижевноуметничком тексту	1CJ.2.4.6. одређује врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне) 1CJ.2.4.7. саставља реченице различите по комуникативној функцији и облику 1CJ.2.4.8. препознаје синонимију 1CJ.2.4.9. познаје значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, књигама из лектире и сл.) и правилно их употребљава 1CJ.2.5.1. разликује лирску од епске песме 1CJ.2.5.2. одређује фолклорне форме (кратке народне умотворине - пословице, загонетке, брзалице) 1CJ.2.5.3. препознаје риму, стих и строфу у лирској песми 1CJ.2.5.4. одређује карактеристичне особине, осећања, изглед и поступке ликова; и односе међу ликовима у књижевноуметничком тексту 1CJ.2.5.5. уочава везе међу догађајима (нпр. одређује редослед догађаја у књижевноуметничком тексту) 1CJ.2.5.6. разликује приповедање од описивања и дијалога	заменица према роду и броју 1CJ.3.4.4. одређује значења непознатих речи и фразеологизама на основу ситуације и текста/контекста у којем су употребљени 1CJ.3.5.1. тумачи особине, понашање и поступке ликова позивајући се на текст 1CJ.3.5.2. уочава узрочно последичне везе међу догађајима у тексту 1CJ.3.5.3. тумачи идеје у књижевноуметничком тексту, аргументује их позивајући се на текст
--	---	---

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.

у

Предметни исходи	Стандарди	Компетенције Опште међупредмет не компетенциј е	Назив теме/ садржај	Кључ нипој мови садрж аја	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере оствареност и исхода
Ученици умеју да:представе себе и другог; поздраве и отпоздраве примењујући једноставна језичка средства;препозн ају и именују предмете из непосредног окружења; разумеју једноставне описе и опишу предмете из непосредног окружења једноставним језичким средствима; разумеју јасно постављена једноставна питања личне природе и одговоре на њих; постављају	ПСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, у оквиру једноставних, кратких , јасно контекстуализованих усмених исказа. ПСТ.1.1.3. Разуме и прати једноставна упутства и обавештења која се односе на познате ситуације, а исказана су спорим темпом и разговетно. ПСТ.1.1.4. Разуме споро и разговетно артикулисана јасно контекстуализована питања која се односе на непосредне личне потребе и интересовања, породицу, блиско окружење. ПСТ.1.1.5. Разуме основни смисао најједноставније конверзације, тј. предмет разговора који	Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенциј а; Комуникаци ја; Решавање проблема; Сарадња	Introductory unit Hello	Поздрав љање и предс тав љање; давање основних информ ација о себи;описивање предм ета и исказива ње полож аја у просто ру , алфабет Глагол бити, омиље ни предм	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, видео материјали Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање- ,српски језик	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак

једноставна питања личне природе;разумеју и примењују устаљена	прати, уколико саговорници			ет и, присвојн		
--	-------------------------------	--	--	----------------------	--	--

правила учтиве комуникације.	говоре довољно разговетно и споро. ПСТ.2.1.19. Једноставним средствима описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности. ПСТ.3.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника, уколико се говори разговетно и умереним темпом. ПСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика.			и придеви, државе, показне заменице .		
Ученици умеју да: препознају, именују и описују животиње из зоо врта ; разумеју једноставне описе	ПСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе. ПСТ.1.1.7. Разуме	Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција;	Unit 1: People	Have got, описивање, припадност, породица,	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице.	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација

и описују жиотиње једноставним језичким средствима;	кратке и једноставне поруке у	Комуникација;			Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД,	
---	-------------------------------	---------------	--	--	---	--

разумеју исказе у вези са способностима у ужем и ширем смислу и реагују на њих; изражавају способности у ужем и ширем смислу једноставним језичким средствима; траже информацију о туђим способностима и саопштавају шта он/она уме/не уме да ради	белешкама, електронским порукама (мејл, СМС). ПСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе. ПСТ.2.1.18. На једноставан начин тражи од саговорника предмет, објашњење, услугу ПСТ.2.1.10. Разуме најједноставније савете и упутства који се тичу непосредних потреба (оријентација у простору, употреба апарата, правило игре), праћена визуелним елементима. ПСТ.2.1.19. Једноставним средствима описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности ПСТ.2.1.26. Пише једноставне поруке (у личном обраћању) и објаве као и кратка писма пријатељима и познаницима да би	Предузимљивост и оријентација ка предузетништву		придеви	компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, видео материјали Обезбеђивање корелације са сродним предметима: , ликовно цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање- ,српски језик	и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера
---	--	--	--	----------------	---	--

изразио захвалност,
извињење и слично.

ПСТ.3.3.1. Разуме основне

	сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика					
; Ученици умеју да: препознају и именују предмете и појаве из непосредног окружења и учионице; разумеју једноставне описе и опишу предмете користећи кратке, једноставне изразе у комбинацији боје и именице; разумеју једноставне исказе који се односе на количине; поставе питања и саопште количине једноставним језичким средствима; разумеју и упуте једноставне изразе за скретање пажње;	ПСТ.1.1.11. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи најједноставнија језичка средстава приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника. ПСТ.1.1.12. Саопштава саговорнику основне информације о себи и најближем окружењу (породица, кућни љубимци, место становања, школа, хоби). ПСТ.1.1.13. Најједноставнијим језичким средствима тражи од саговорника одређени	Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција ; Комуникациј а; Предузимљивост и оријентација ка предузетништву ; Решавање проблема; Сарадња	Homes	Прост орије у кући, намештај , изражавање просторних односа, давање инструкција	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, видео материјали Обезбеђивање корелације са сродним предметима: ликовно цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање- ,српски језик	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера вежба контролни задатак

разумеју, упуте и реагују на похвале; разумеју и препознају сличности и разлике	предмет.						
--	----------	--	--	--	--	--	--

у животу у школама у ВБ и код нас; поштују правила учтиве комуникације.	ПСТ.2.1.4. Разуме краћа саопштења и питања која се односе на блиску и познату тематику. ПСТ.2.1.21. Искупује допадање и недопадање, слагање и неслагање. ПСТ.3.1.13. Описује себе и околину, школски контекст и приватан живот, свакодневне навике, претходне и планиране активности и догађаје.					
Ученици умеју да: препознају и именују појмове који се односе на тему; разумеју свакодневне исказе који се односе на изражавање осета; изражавају своје осете једноставним језичким средствима; разумеју једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагују на	ПСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најубичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе. ПСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС). ПСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе. уколико су праћени илустративним елементима и	Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Одговоран однос према околини, Одговоран однос према здрављу Естетичка компетенција; Комуникација; Решавање проблема; Сарадња; Предузимљивос	Animals	Животиње, делови тела, глаголи радње и стања, глагол моћи, тражење и давање дозволе	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, видео материјали	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, сумирање постигнућа усменог ангажовања крајем децембра Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак

њих;разумеју и реагују на једноставна упозорења; упућују	препознатљивим начином				Обезбеђивање корелације са	
---	---------------------------	--	--	--	----------------------------	--

кратка упозорења; разумеју кратка упутства и налоге и реагују на њих; траже мишљење и изражавају допадање/недопадање једноставним језичким средствима; разумеју једноставне исказе везане за појаве – научне чињенице и реагују на њих; исказују научне чињенице најједноставнијим језичким средствима; уочавају сличности и разлике у начину исхране у ВБ и код нас. -	графичког обликовања ПСТ.2.1.29. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа. ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба. ПСТ.3.1.21. На једноставан начин описује догађаје и обављене активности.	т и оријентација ка предузетништву			сродним предметима: ликовно цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање- ,српски језик	Писана провера
--	---	---	--	--	--	-----------------------

Ученици умеју да: препознају и именују појмове који се односе на тему;разумеју једноставне описе и опишу предмете из непосредног окружења једноставним	ПСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе. ПСТ.2.1.20. Поставља једноставнија питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови)	Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Комуникација; Одговоран	My life	Превозна средства, глагол и рутине, садашње	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација на крају месеца и током појединих
--	---	---	----------------	---	---	--

језичким средствима; разуме и користи једноставне исказе којима се изражава припадање и поседовање, разумеју и препознају сличности и разлике у животу ВБ и код нас; разумеју и примењују правила учтивног обраћања и ословљавања (формалног исказивања поштовања).	и одговара на слична питања саговорника ПСТ.3.1.1. Разуме саопштења, упутства, молбе итд. који се тичу његових потреба и интересовањаСТ.3.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника, уколико се говори разговетно и умереним темпом.	однос према околини; Предузимљивост и оријентација ка предузетништву; Решавање проблема; Сарадња		време	стране ученика Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, видео материјали Обезбеђивање корелације са сродним предметима: ликовно цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање- ,српски језик	часова Домаћи задатак Писана
--	---	---	--	-------	--	---

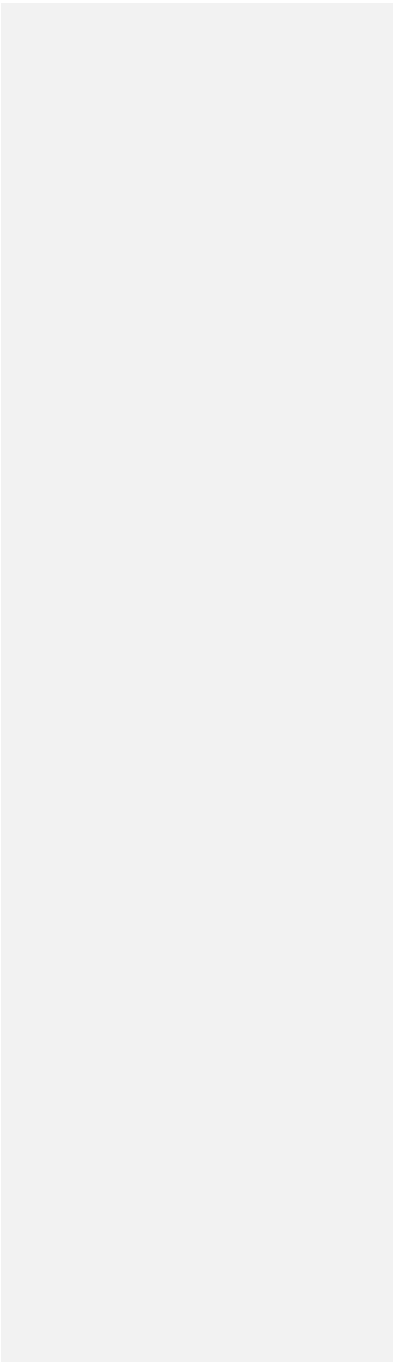
Ученици умеју да: препознају и именују појмове који се односе на тему; разумеју једноставне описе живих бића; описују жива бића једноставним језичким средствима; разумеју и изражавају исказе у вези са (урођеним) способностима и реагују на њих;	ПСТ.1.1.4. Разуме споро и разговетно артикулисана јасно контекстуализована питања која се односе на непосредне личне потребе и интересовања, породицу, блиско окружење. ПСТ.1.1.16. Најједноставнијим језичким средствима саопштава шта воли, а шта не и поставља иста/таква питања саговорнику. ПСТ.2.1.10. Разуме најједноставније савете и упутства који се тичу	Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Комуникација; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према	Sport	Врсте спорт ова , делов и дана , годиш ња доба, упитне речи, давање сугестија	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Користити методе/технике и облике	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак
---	---	--	--------------	---	---	---

разумеју и формулишу кратке исказе који се односе на чуђење; разумеју кратка упутства и налоге и реагују на њих;упућују кратка упутства и налоге; уочавају сличности и разлике у породичним односима у ВБ и код нас.	непосредних потреба (оријентација у простору, употреба апарата, правило игре), праћена визуелним елементима ПСТ.2.1.21. Исклазује допадање и недопадање, слагање и неслагање ПСТ.3.1.15. Објашњава зашто му се нешто допада или не допада, зашто се слаже или не слаже, зашто нешто воли или не; на једноставан начин износи и образлаже своје ставове и мишљење.	здрављу; Предузимљивост и оријентација ка предузетништву ; Решавање проблема; Сарадња			рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, видео материјали Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање- ,српски језик	Писана провера
--	---	---	--	--	---	----------------

Ученици умеју да: препознају и именују просторије у кући и места из непосредног окружења; разумеју једноставна питања и обавештења о положају у простору и реагују на њих; размењују информације о месту становања; уочавају сличности и разлике у изгледу стамбеног простора и култури становања у ВБ и код нас; поштују правила учтивости	ПСТ.1.1.11. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи најједноставнија језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника. ПСТ.1.1.14. Најједноставнијим језичким	Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Комуникација; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу; Предузимљивост и оријентација	Detectives	Сналажење у простору, места у граду, Садашње трајно време	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, видео материјали	
---	--	---	-------------------	---	---	--

комуникације.	средствима, уз употребу увежбаних фраза, именује и описује људе и ствари из свог непосредног окружења или везане за лична искуства. ПСТ.2.1.5. Разуме предмет краће усмене интеракције о личним и породичним стварима, непосредном друштвеном окружењу, природној средини. ПСТ.2.1.19. Једноставним средствима описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.). ПСТ.3.1.15. Објашњава зашто му се нешто допада или не допада, зашто се слаже или не слаже, зашто нешто воли или не; на једноставан начин износи и образлаже своје	предузетништву ; Решавање проблема; Сарадња			Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање- ,српски језик	
---------------	---	--	--	--	--	--

	ставове и мишљење					
--	-------------------	--	--	--	--	--

Ученици умеју да: препознају и именују бића из непосредног окружења; разумеју једноставне описе места и описују их користећи једноставна језичка средства; разумеју једноставна обавештења о положају у простору и реагују на њих; траже и пружају кратка и једноставна обавештења о положају у простору; уочавају сличности и разлике у изгледу стамбеног простора и култури становања у ВБ и код нас	ПСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, фраза и других основних лексичких елемената у оквиру једноставних, кратких, јасно контекстуализованих усмених исказа. ПСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе. ПСТ.1.1.14. Најједноставнијим језичким средствима, уз употребу увежбаних фраза, именује и описује људе и ствари из свог непосредног окружења или везане за лична искуства. ПСТ.1.1.17. Пише најједноставније податке о себи и лицима из свог блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама. ПСТ.2.1.10. Разуме најједноставније савете и упутства који се тичу непосредних потреба	Естетичка компетенција; Комуникација; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу; Сарадња	Celebrations	Значајни датуми, и, време нске прилике, време на сату, обнављање садашњих времена	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, видео материјали Обезбеђивање корелације са сродним предметима: ликовно цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање- ,српски језик	Прегледање свески Самоевалуација и евалуација Провера
--	--	--	----------------------------	--	---	--

	(оријентација у простору,					
--	---------------------------	--	--	--	--	--

	употреба апарата, правило игре), праћена визуелним елементима. ПСТ.2.1.21. Искупује допадање и недопадање, слагање и неслагање. ПСТ.3.1.14. Поставља неколико повезаних питања у низу, на познате теме у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз евентуалну помоћ и понављање; одговара на слична питања саговорника.					
Ученици умеју да: препознају и именују појмове који се односе на тему; разумеју једноставне описе живих бића и описују их користећи једноставна језичка средства; разумеју и реагују на кратке налоге, упутства и упозорења; дају кратке налоге, упутства и упозорења;	ПСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, фраза и других основних лексичких елемената у оквиру једноставних, кратких, јасно контекстуализованих усмених исказа. ПСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најубичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе. ПСТ.1.1.14. Најједноставнијим језичким средствима, уз употребу увежбаних	Компетенција за учење, Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Комуникација; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу; Предузимљивост	School	Школски предмети, осећања, прошло време	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа	Прегледање свески Самоевалуација и евалуација Провера

разумеју једноставна	фраза, именује и описује људе и ствари из	оријентација			слика, видео материјали Обезбеђивање корелације са	
-------------------------	--	--------------	--	--	---	--

обавештења о метеоролошком времену и реагују на њих; траже и дају кратка и једноставна обавештења о метеоролошком времену; разумеју сличности и разлике у начину одевања вршњака у ВБ и код нас.	свог непосредног окружења или везане за лична искуства. ПСТ.1.1.17. Пише најједноставније податке о себи и лицима из свог блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама. ПСТ.2.1.10. Разуме најједноставније савете и упутства који се тичу непосредних потреба (оријентација у простору, употреба апарата, правило игре), праћена визуелним елементима. ПСТ.2.1.21. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање. ПСТ.3.1.14. Поставља неколико повезаних питања у низу, на познате теме у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз евентуалну помоћ и понављање; одговара на слична питања саговорника.	ка предузетништву ; Решавање проблема; Сарадња			сродним предметима:, ликовно цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање- ,српски језик	
--	--	--	--	--	--	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима - размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању:					
Шта пратимо		Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
ања; на Ња ичкО ених а. д					
савлад ава проп исан их,	и саопштаВ и извођење радних задатаК ра науч	Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; .	- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника	Евидентирање смајлића у е дневнику или у свесци педагошке евиденције, на основу ангажовања.	Свакодневно бележење током године
			- Усмено одговарање	Свеобухватност одговора	По потреби,

одно сно прил агођ ени ^х и Степ ен оств арен ости циљ ева ток станда рда постиг нућа	умет ^н и са подаци ма ^а вредно вањ ^е програ ма предме та; текстова; у процењуј у се: вештине изражава њ ^а у процед ура; рад и врстам ^а приме н ^а изражавање	Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;		Самосталност у одговарању Правилно изговарање речи и поштовање граматичких правила	бар једном у полугодишту
--	---	--	--	--	-----------------------------

	; вештине разуме вање и различити м поступ ак ^a				
--	---	--	--	--	--

		Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује;			
			-Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију	За три недоношења домаћег -1 у свеску, а након опомене и у дневник За редовно доношење домаћег задатка-5 на крају године	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања за тромесечје
			Прегледање свески	Уредност Све забележено са часова	На крају наставне године
			- Писане провере	Бодовање:	Након сваке

Школски програм ОШ „Стари град“, Ужице за 2022-2026. годину

		Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;	Ученици дају самопроцену оцене	40-54%-2 55-69%-3 70-84%-4 85-100%-5	теме (4 провере које се раде цео час - по две у полугодишту и бар две провере до 15 минута-једна у првом и једна у другом полугодишту)
		Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност	- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)	По потреби

		репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критичкинерасуђује; .			
			- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Сарадња у пару, укљученост оба ученика.	По потреби
у наст	и исказан ^о и	– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5)	Вођење евиденције од стране наставника о: -Јављању на часовима	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност	-Пресек стања по тромесечјима

ави Анга жова њеу чени ка	напред овање.	– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.(4)	(учесталост и активност по месецима)	по месецима	
	активн о одговора н однос према раду, поставље ним задацима,	– показује делимични степен активности и ангажовања (3)	-Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти)	-Учествује и израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада	
	у настав и, сарадњ у са другим а и мотива цију за учење интере совање	– показује мањи степен активности и ангажовања.(2)	--Несвободно пружању помоћи другим ученицима -	-Спреман је да помогне другима	
	учеств овање	– не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)			

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета МАТЕМАТИКА

Годишњи фонд: 180
Недељни фонд: 5

Циључења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФИНД ЧАСОВА			
		обрада	утврђ.	остало	Свега
1.	БРОЈЕВИ	90	42	4	136
2.	ГЕОМЕТРИЈА	4	8	1	13
3.	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	9	19	3	31
Укупно		103	69	8	180

Кључни појмови: природни бројеви, декадни систем, својства операција, израз, једначине и неједначине, разломци, децимални запис броја, коцка, квадар, површина и запремина.

ИСХОДИ	НАСТАВ НА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТ НО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТ НЕ КОМПЕТЕНЦИЈ Е	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
--------	---------------------------------	----------	---------------------------------	---------------------------------------	--

прочита, запише и упоређи природне бројеве и прикаже их на бројевној правој; одреди месну вредност цифре; изврши четири основне рачунске операције у скупу N_0; састави израз, израчуна вредност бројевног израза и примени својства рачунских операција; реши једначине и неједначине и провери тачност решења; реши проблемски задатак користећи бројевни израз, једначину или неједначину; процени вредност израза са једном рачунском операцијом; одреди вишеструке декадне јединице најближе датом броју; прочита и запише разломке облика $(m, n \leq 10)$; упоређи разломке облика са једнаким бројоцима или имениоцима; сабере и одузме разломке са једнаким имениоцима; запише резултат мерења дужине децималним бројем са највише две децимале; сабере и одузме децималне	БРОЈЕВИ (136)	Скуп природних бројева са нулом. Декадни систем записивања бројева. Месна вредност цифре. Својства скупа природних бројева. Сабирање и одузимање (писмени поступак). Множење и дељење (писмени поступак). Својства рачунских операција (изражена формулама). Изрази са више операција (бројевни изрази и изрази са променљивом). Једначине и неједначине у скупу N_0. Разломци облика $(m, n \leq 10)$. Упоређивање разломака са једнаким бројоцима. Једнакост разломака. Сабирање и	<u>Природа и друштво</u> (Оријентација у простору и времену – Географска карта Србије) <u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Елементи музичког писма <u>Српски језик</u> (Споразумевање: Записивање реченице, правописни знаци, зарез, две тачк, записивање низа)	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учење у демократском друштву 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	- Визуелизација бројева и места броја у бројевном низу ради разумевању декадног бројевног система - увежбавање технике рачунања, како би ученици стекли сигурност и спретност при усменом и писменом рачунању - решавање задатака у реалистичним и проблемским ситуацијама - развијање способности математичког моделовања, примене математике у решавању проблема из реалних животних ситуација или других предметних области - разумевање појма разломка радити кроз практичне активности деобе и спајања, лепљења и сечења погодних дидактичких материјала. - примена тимског, групног и рада у пару. - постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
--	-----------------------------	--	--	---	--

бројеве са највише две децимале; чита, користи и представља податке у табелама или графичким дијаграмима;		одузимање разломака са једнаким имениоцима. Децимални запис броја са две децимале. Сабирање и одузимање децималних бројева.			
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ					
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема, даје објашњења; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на примену наученог у реалним животним ситуацијама; организује игров.активности, проверава оствареност исхода;			слуша, посматра, објашњава, учествује у раду и разговору, процењује, записује поступак, израчунава, проверава, користи е-уџбеник, тражи објашњења,		
ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

именује елементе и опише особине квадрa и коцке; црта мреже и прави моделе квадрa и коцке; препозна сликовну представу изгледа тела посматраног са различитих страна;	ГЕОМЕТРИЈА (13)	Ка;аа;аа; и а;оа;а;а.	<u>Природа и друштво</u> (Оријентација у простору и времену – Географска карта Србије, план насеља) <u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Елементи музичког писма) <u>Ликовна култура</u> (Композиција: Орнамент. Традиционална и савремена употреба орнамената, симетрија.)	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 8. Одговоран однос према здрављу 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	- развој перцепције простора и просторног резоновања кроз упознавање геометријских фигура у равни и њихових својстава - цртање правих и углова помоћу лењира и троугаоника или два троугаоника - конструисање кружнице/круга шестаром и увиђају да су круг и кружница одређени центром и полупречником - подстицање ученика да самостално откривају формуле израчунавања обима и површине - пресликавање једноставних геометријске фигуре на квадратној мрежи или тачкастој мрежи симетрично - развијање геометријског мишљења реализацијом следећих активности: посматрање, прављење модела,
---	----------------------------	-----------------------	--	--	--

					цртање, склапање и растављање делова фигуре -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ					

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема, даје објашњења; демонстрира начин цртања; подстиче ученике на примену наученог у сложен. ситуацијама; прати реализације активности, проверава оствареност исхода;			посматра, правилно користи прибор за цртање, црта, објашњава, учествује у раду и разговору, процењује, закључује, формулише, проверава, користи е-уџбеник, тражи објашњења;		
ИСХОДИ	НАСТАВ НА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТ НО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТ НЕ КОМПЕТЕНЦИЈ Е	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
прочита, упореди и претвори јединице за мерење површине и запремине; израчуна површину квадрата и правоугаоника; израчуна површину и запремину квадра и коцке; реши проблемске задатке у контексту мерења.	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ (31)	Мерење површине (m^2 , dm^2 , cm^2 , mm^2 , km^2 , ha, a). Површина квадрата и правоугаоника. Површина квадра и коцке. Мерење запремине (m^3 , dm^3 , cm^3 , mm^3). Запремина квадра и коцке.	<u>Природа и друштво</u> (Оријентација у простору и времену – Географска карта Србије, план насеља) <u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Елементи музичког писма) <u>Ликовна култура</u> (Материјали – Својства материјала)	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	- упознавање са стандардним мерним јединицама применом очигледних средстава - решавање једноставнијих проблема повезивањем са свакодневним ситуацијама - процена и мерење различите предмета из окружења - примена информационих технологија, Геогебра и Гоогле мап - развијање логичко комбинаторног мишљења применом одговарајућих активности - постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ					
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		

планира, припрема, даје објашњења; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на примену наученог у сложен. ситуацијама; прати реализације активности, проверава оствареност исхода;

посматра, слуша, објашњава, учествује у раду и разговору, процењује, закључује, претвара, проверава, користи е-уџбеник, тражи објашњења;

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ				
Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање				
НАСТАВНЕ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ И СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА Правилник о оцењивању	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Праћење и оцењивање (време)

БРОЈЕВИ 1MA.1.1.1. 1MA.1.1.2. 1MA.1.1.3. 1MA.1.1.4. 1MA.1.1.5. 1MA.1.3.1.1 MA.1.3.2.1MA.1.2.1. 1MA.1.2.2. 1MA.1.2.4.1 MA.1.4.1. 1MA.1.4.2. 1MA.1.4.3. 1MA.1.4.4. 1MA.2.1.1.1MA.2.1. 2. 1MA.2.1.3. 1MA.2.1.4. 1MA.2.1.5.1MA.2.3. 1. 1MA.2.3.2. 1MA.3.1.1.1MA.3.1.2. 1MA.3.1.3.1MA.3.1.4. 1MA.3.1.5.1MA.3.3.1. ГЕОМЕТРИЈА 1MA.1.2.1.1MA.1.2. .2. 1MA.1.2.3.1MA.1.2. .4. 1MA.2.2.1.1MA.2.2. .2. 1MA.2.2.3.1MA.2.2. .4. 1MA.2.2.5.1MA.2.2. .6. 1MA.3.2.1.1MA.3.2.2. 1MA.3.2.3.1MA.3.2. 4. 1MA.3.2.5. МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања. Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и	-иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе - усмено одговарање(опис поступка рада) - писане провере (контролни задаци, тестови, домаћи задаци и писмени задаци) -вођење прописане педагошке документације -белешке о: активностима, самосталности у току рада, практичним радовима, свескама ученика, учешћу на такмичењима и у различитим активностима -заједничко вредновање ученика и наставника	--Табеларна евиденција о писменим проверама -Чек-листе са скалом процене - Протоколи посматрања ·Упитници (за групни и рад у пару) *Учесталост јављања (запис датума и области) *Свеобухватност одговора (област; скала по нивоима) *Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима) *Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) - Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада	Свакоднев но бележење током године Пресек стања на месечном нивоу Пресек стања након обрађене области Пресек стања по тромесечјима Провера на крају школске године
--	---	--	--	---

*** У току школске године биће реализоване две провере на нивоу разредног већа, на крају првог полугодишта и на крају школске године.

**МАТЕ
МАТ
ИКА –
ОБРА
ЗОВН
И
СТАН
ДАРД
И
ПОСТ
ИГНУ
ЋА**

1 МА.1.4.1.1МА.1.4.2 . 1МА.1.4.3. 1 МА.2.4.1.1МА.2.4.2 . 1МА.2.4.3.1МА.2.4.4. 4. 1МА.2.4.5. 1МА.3.4.1. 1МА.3.4.2. 1МА.3.4.3.	искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања. Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.	- самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика * групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) * рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	група (пано, табела...) - Панои: добровољно учешће у разним наставним и ваннаставним активностима	
---	--	--	--	--

ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
-----------------	----------------	------------------

1MA.1.1.1. зна да прочита и запише дати број, уме да упореди бројеве по величини и да прикаже број на датој бројевној полуправој 1MA.1.1.2. рачуна вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања у оквиру прве хиљаде 1MA.1.1.3. множи и дели без остатка (троцифрене бројеве једноцифреним) у оквиру прве хиљаде 1MA.1.1.4. уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом 1MA.1.1.5. уме да решава једноставне једначине у оквиру прве хиљаде 1MA.1.3.1. уме да прочита и формално запише разломак $1/n$ ($n \leq 10$) и препозна његов графички приказ 1MA.1.3.2. уме да израчуна половину, четвртину и десетину неке целине	1MA.2.1.1. уме да примени својства природних бројева (паран, непаран, највећи, најмањи, претходни, следећи број) и разуме декадни бројни систем 1MA.2.1.2. уме да одреди десетицу, стотину и хиљаду најближу датом броју 1MA.2.1.3. сабира и одузима, рачуна вредност израза 1MA.2.1.4. рачуна вредност израза са највише две операције 1MA.2.1.5. уме да решава једначине 1MA.2.3.1. уме да препозна разломак a/b ($b < 10$, $a < b$) када је графички приказан на фигури подељеној на b делова 1MA.2.3.2. уме да израчуна n-ти део неке целине и обрнуто, упоређује разломке облика $1/n$ ($n \leq 10$) 1MA.2.2.1. уочава међусобне односе геометријских објеката у равни 1MA.2.2.2. претвара јединице за мерење дужине 1MA.2.2.3. зна јединице за мерење површине и њихове	1MA.3.1.1. уме да примени својства природних бројева у решавању проблемских задатака 1MA.3.1.2. зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени. 1MA.3.1.3. уме да израчуна бројевну вредност израза са више операција, поштујући приоритет 1MA.3.1.4. уме да решава сложеније проблемске задатке дате у текстуалној форми 1MA.3.1.5. уме да одреди решења неједначине са једном операцијом 1MA.3.3.1. уме да прочита, формално запише и графички прикаже разломак a/b ($b \leq 10$, $a < b$) 1MA.3.3.2. зна да израчуна део $a/$
---	--	---

1MA.1.2.1. уме да именује геометријске објекте у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, права, полуправа и угао) и уочава међусобне односе два геометријска објекта у равни (паралелност, нормалност, припадност) 1MA.1.2.2. зна јединице за мерење дужине и њихове односе 1MA.1.2.3. користи поступак мерења дужине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица 1MA.1.2.4. користи поступак мерења површине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица 1MA.1.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна сановцем у једноставним ситуацијама 1MA.1.4.2. знакојујединицу мере да употреби за мерење задате запремине течности(l, dl, ml) 1MA.1.4.3. зна коју јединицу мере да употреби за мерење задатемасе (g, kg,) 1MA.1.4.4. уме да чита једноставније графиконе, табеле идијаграме	односе 1MA.2.2.4. уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника када су подацидати у истим мерним јединицама 1MA.2.2.5. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника када су подаци датиу истим мерним јединицама 1MA.2.2.6. препознаје мрежу коцке и квадра и уме да израчуна њихову површинукада су подаци дати у истим мерним јединицама 1MA.2.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна сановцем у сложенијим ситуацијама 1MA.2.4.2. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година) и уме дапретвара веће у мање и пореди временске интервале у једноставним ситуацијама 1MA.2.4.3. претвара јединице за мерење запремине течности из већих у мање 1MA.2.4.4. претвара јединице за мерење масе из већих у мање 1MA.2.4.5. уме да користи податке приказане графички или табеларно у решавању једноставних задатака и уме графички да представи дате податке	$b(b \leq 0, a < b)$ неке целине и користи то у задацима 1MA.3.2.1. претвара јединице за мерење површине из већих у мање 1MA.3.2.2. уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника 1MA.3.2.3. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника 1MA.3.2.4. уме да израчуна обим и површину сложених фигура у равни када су подаци дати у истим мерним јединицама 1MA.3.2.5. уме да израчуна запремину коцке и квадра када су подаци дати у истим мерним јединицама 1MA.3.4.1. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година, век) и уме да претвара из једне јединице у другу и пореди временске интервале у сложенијим ситуацијама 1MA.3.4.2. претвара јединице за мерење запремине течности 1MA.3.4.3. претвара јединице за мерење масе
---	---	---

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА предмета ПРИРОДА И ДРУШТВО

Годишњи фонд:72

Недељни фонд: 2

Циљ учења Природе и друштва јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему. Програм наставе и учења предмета Природа и друштво у четвртм разреду основне школе чини тема *Мој крај* и пет предметних области: Природа, човек, друштво; Оријентација у простору и времену; Прошлост; Кретање; Материјали. Све области се прожимају и ниједна се не може изучавати изоловано и без садејства са другим областима.

р.бр.		р.бр.		ФИНД ЧАСОВА
-------	--	-------	--	-------------

тема	НАСТАВНА ТЕМА	област и	ПРЕДМЕТНЕ ОБЛАСТИ	обрада	утврђ.	остало	Свега
1.	МОЈА ОТАЏБИНА	1.	Природне и друштвене одлике Србије	17	8	2	27
		2.	Човек – природно и друштвено биће	5	2	1	8
		3.	Прошлост Србије	16	7	2	25
		4.	Материјали	8	3	1	12
	Укупно			46	20	6	72

Кључни појмови: отаџбина, оријентација у времену и простору, интеркултуралност, природни ресурси.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТ НО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТ НЕ КОМПЕТЕНЦИЈ Е	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
--------	-----------------------------	----------	---------------------------------	---------------------------------------	--

– одреди положај и границу Србије, положај главног града и већих насеља на географској карти Србије; – одреди положај и именује природне и друштвене објекте на географској карти Србије; – повеже различите природно-географске карактеристике Србије са размештајем становништва, изгледом насеља и делатностима људи; – уважава националну и културну разноликоост као основу за суживот свих грађана Републике Србије; – представи знамените личности, културна добра и природне лепоте по којима је Србија препознатљива у свету; у дискусији даје предност коришћењу локалних производа, производа	ПРИРОДНЕ И ДРУШТВЕНЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ (27)	Положај, територија, граница и симболи Србије (грб, застава и химна) и национална валута. Природне карактеристике Србије – рељеф, воде, шуме. Типичне, ретке и угрожене врсте биљака и животиња – значај и заштита. Национални паркови Србије. Друштвене карактеристике Србије (становништво, насеља и делатности). Грађани Србије (права и обавезе, демократски односи и интеркултуралност). Привредне карактеристике Србије (природни ресурси и делатности у различитим крајевима). Одржива употреба природних ресурса (извори енергије, чиста вода, чист ваздух, плодно земљиште, руде, разноврсност биљног и животињског света).	<u>Српски језик</u> (Књижевност – прозни и поетски текстови) <u>Музичка култура</u>(Слушање музике: Различити жанрови везани за уобичајене ситуације у животу; Музика и здравље. <u>Ликовна култура</u> (Споразумевање: Визуелне карактеристике биљака и животиња)	1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 5.Решавање проблема 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 8.Одговоран однос према здрављу 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција	– Посматрање са усмереном и концентрисаном пажњом ради јасног запажања и уочавања света у окружењу (уочавање видљивих карактеристика); – Илустровање појава и процеса из свакодневног живота – навођење, показивање, објашњавање примера из природног и друштвеног окружења; – Описивање – вербално или ликовно изражавање спољашњих и унутрашњих запажања; – Процењивање – самостално одмеравање; – Груписање –
--	---	--	---	--	---

направљених од рециклираних материјала, као и коришћењу обновљивих природних ресурса;					уочавање сличности и различитости ради класификовања; – Праћење – континуирано посматрање ради запажања промена; – Бележење – записивање графичко, симболичко, електронско бележење опажања; – Истраживање – испитивање својстава и особина, веза и узрочно-последичних односа;
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ					
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема материјале, даје објашњења; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на примену наученог у свакодневном животу; прати реализације активности, интегрише садржаје, проверава оствареност исхода;			посматра, слуша, објашњава, учествује у раду и разговору, процењује, закључује, илуструје, групише, користи е-уџбеник, тражи објашњења, одговара на питања, истражује, презентује рад,;		
ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

– повеже промене у изгледу свог тела и понашања са одрастањем; – планира своје дневне активности и време проведено уз ИКТ уређаје; - затражи помоћ уколико се суочи са непримерним садржајима у	ЧОВЕК – ПРИРОДН О И ДРУШТВЕН О БИЋЕ (8)	Човек – природно, друштвено и свесно биће. Физичке промене у пубертету. Дигитална безбедност и последице прекомерног коришћења информационо	<u>Српски језик</u> (Језик – врсте речи, Језичка култура – Описивање доживљеног) <u>Пројектна настава:</u> (ИКТ уређаји, дигитални садржаји) <u>Ликовна култура</u> (Споразумевање: Визуелне		-уважавање искуства и знања које је ученик изградио ван школе, -повезивањем активности и садржаја учења са животним искуствима ученика и подстицањем примене наученог у свакодневном животу - илустровање појава и процеса из свакодневног живота – навођење, показивање, објашњавање примера из природног и друштвеног
дигиталном окружењу;		комуникационих технологија; непримерени садржаји.	карактеристике знаци, симболи) <u>Физичко и здравствено васпитање</u> (Здравствено васпитање: Физичке промене на телу.)		- окружења; -описивање – вербално или ликовно изражавање; -бележење – записивање графичко, симболичко, електронско бележење опажања; -играње – дидактичке, едукативне и спонтане игре; - активности у оквиру мини-пројекта – осмишљавање и реализација.
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ					
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема материјале, даје објашњења; демонстрира поступак оријентације у простору и времену; објашњава поступак како да се научено примени у свакодневном животу; прати реализацију активности, интегрише садржаје, проверава оствареност исхода;			посматра, слуша, објашњава, учествује у раду и разговору, процењује, закључује, илуструје, описује, користи е-уџбеник, прави белешке, одговара на питања, истражује, презентује рад,;		

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТ НЕ КОМПЕТЕНЦИЈ Е	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
– прикаже хронолошки на ленти времена значајне историјске догађаје и личности; – опише начин живота људи кроз време користећи различите изворе информација; – представи ток и резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, презентацијом и/ или цртежом и др); – пронађе и одабере потребне информације из различитих извора (писаних, сликовних,	ПРОШЛОСТ СРБИЈЕ (25)	Живот у далекој прошлости (долазак Словена на Балканско полуострво, области које су Срби населили; начин живота). Српска држава за време владарске породице Немањића – успон и слабљење (владари – Стефан Немања, цар Душан, цар Урош; култура, начин живота). Живот под турском влашћу (начин	<u>Српски језик</u> (Књижевност – епска поезија; усмена књижевност) <u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Певање и извођење музичких игара уз свирање на дечјим инструментима) <u>Ликовна култура</u> (Композиција: Орнамент. Традиционална и савремена употреба орнамената, симетрија)	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 10. Естетичка компетенција	– интегрисање садржаја у којем постоји хоризонтална и вертикална повезаност унутар истог предмета и различитих наставних предмета; – неговањем радозналости, одржавањем и подстицањем интересовања за учење и континуирано сазнавање; – илустровање појава и процеса из свакодневног живота – навођење, показивање, објашњавање примера из природног и друштвеног окружења; – бележење – записивање графичко, симболичко,

дигиталних); – повеже резултате рада са уложеним трудом; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима; – учествује у друштвено корисним акцијама уз подршку одраслих.		живота, облици пружања отпора). Настанаки развој модерне српске државе (Први и Други српски устанак –узрок и ток; вође устанка; култура, начин живота). Србија у савремено доба (Први светски рат, настанак југословенске државе, Други светски рат, промена облика владавине, распад југословенске државе и осамостаљење Србије; култура, начин живота).			електронско бележење опажања; – описивање – вербално или ликовно изражавање спољашњих и унутрашњих запажања;
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ					
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема материјале, даје објашњења; упућује ученике како да опишу појаву; прати реализацију активности, интегрише садржаје, проверава оствареност исхода;			посматра, слуша, објашњава, учествује у раду и разговору, изводи огледе, илуструје, описује, користи е-уџбеник, прави белешке, одговара на питања, истражује, презентује рад,;		
ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

– идентификује и самостално раздваја смеше просејавањем, одливањем, цеђењем и испаривањем; – испита електричну проводљивост материјала помоћу једноставног	МАТЕРИЈАЛИ (12)	Смеше (течности, храна, земљиште, ваздух). Раздвајање састојака смеше (просејавање, одливање, цеђење, испаривање). Наелектрисавање предмета од различитих материјала. Електрична проводљивост – проводници и изолатори.	<u>Српски језик</u> (Књижевност: Информативни текстови) <u>Математика</u> (јединице мере, разломци, децимални запис)	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална	– Експериментисање – намерно модификоване активности, огледи које изводи сам ученик; – Истраживање – испитивање својстава и особина, веза и
струјног кола; – наведе примере штедљивог коришћења електричне енергије; – наведе примере употребе магнета у свакодневном животу; – наведе примере превенције и заштите од пожара;		Рационална потрошња електричне енергије и правилно руковање електричним апаратима у домаћинству. Магнетна својства материјала (природни магнети, могућност намагнетисавања тела и својства које тада испољавају). Запаљиви материјали (ознаке за запаљиве материјале). Ваздух – кисеоник као чинилац сагоревања. Опасност и заштита од пожара.	<u>Ликовна култура</u> (Материјали: Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – растворљивост или постојаност, материјали који могу да се користе као алатке)	компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 8. Одговоран однос према здрављу 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	узрочно-последичних односа; – Сакупљање – прављење колекција, збирки, албума из природног и друштвеног окружења; – Стварање – креативна продукција; – Играње – дидактичке, едукативне и спонтане игре; – Активности у оквиру мини-пројекта – осмишљавање и реализација.
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ					
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		

планира, припрема материјале, даје објашњења; упућује ученике како да опишу појаву; прати реализацију активности, интегрише садржаје, проверава оствареност исхода;

посматра, слуша, истражује, учествује у раду и разговору, изводи огледе, илуструје, описује, користи е-уџбеник, прави белешке, одговара на питања, презентује рад,;

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ				
Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање				
НАСТАВНЕ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ И СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА Правилник о оцењивању	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Праћење и оцењивање (време)
ПРИРОДА, ЧОВЕК, ДРУШТВО 1ПД.1.1.4. 1ПД.1.1.5. 1ПД. 1.1.61ПД.1.2.1. 1 ПД.1.2.2. 1ПД.1.5.1. 1ПД.1.5.2. 1ПД. 1.5.3.	Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на	-иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе - усмено одговарање(опис	--Табеларна евиденција о писменим проверама	Свакоднев но бележење током године

1ПД.1.5.4. 1ПД.1.5.5. 1ПД. 1.6.1. 1ПД.1.6.2. 1ПД.1.6.3. 1ПД.2.1.3. 1ПД.2.1.4. 1ПД.2.1.5. 1ПД.2.1.6. 1ПД.2.2.1. 1 ПД.2.2.3. 1ПД.2.2.4.1ПД.2.5. 1. 1ПД.2.5.2. 1 ПД.2.5.3. 1ПД.2.6.1. 1ПД.2.6.2. 1ПД.2.6.3. 1ПД.3.1.1. 1ПД.3.5.1. 1ПД.3.5.2. ОРИЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ 1ПД.1.4.2. 1ПД.1.4.4. 1ПД.1.4.5. 1ПД.2.4.3. 1ПД.2.4.4. 1ПД.2.4.5 ПРОШЛОСТ 1ПД.1.4.4.1ПД.1.4.5. 1ПД.1.6.4. 1ПД.1.6.5. 1ПД.1.6.6. 1ПД.2.4.5. 1ПД.2.6.4. 1 ПД.2.6.5. 1ПД.2.6.7.	подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања. Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања.	поступка рада) - писане провере (контролни задаци, тестови, домаћи задаци и писмени задаци) -вођење прописане педагошке документације -белешке о: активностима, самосталности у току рада, практичним радовима, свескама ученика, учешћу на такмичењима и у различитим активностима -заједничко вредновање ученика и наставника - самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика * групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) * рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	-Чек-листе са скалом процене - Протоколи посматрања ·Упитници (за групни и рад у пару) *Учесталост јављања (јављање +; више пута ++; комплетан, потпун одговор +++; не зна одговор – запис датума и области) *Свеобухватност одговора (област; скала по нивоима) *Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима) *Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) - Квалитативно и квантитативно	Пресек стања на месечном нивоу Пресек стања након обрађене области Пресек стања по тромесечјима Провера на крају школске године
--	---	---	--	---

1ПД.3.6.1. КРЕТАЊЕ 1ПД.1.4.1. 1ПД.1.4.3. 1ПД.2.4.1.1ПД.2.4.2.			процењивање резултата рада група (пано, табела...) - Панои: добровољно учешће у разним	
---	--	--	--	--

Недовољан (1) добија ученик који:

ваннаставним

*** у
току
школск
е
године
биће
реализ
оване
две
провер
е на
нивоу
разред
ног
већа,
на
крају првог полугодишта и на крају школске године.

МАТЕРИЈАЛИ 1ПД. 1.3.1. 1ПД.1.3.2. 1ПД.1.3.3. 1ПД.1.3.4. 1ПД.1.3.5. 1ПД.1.3.6. 1ПД.2.3.1. 1ПД.2.3.2. 1ПД.2.3.3.1ПД.2.3. 4. 1ПД.2.3.5. 1ПД.2.3.6. 1ПД.3.3.1.1ПД.3.3.2.	– знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.		активностима	
---	---	--	--------------	--

ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
-----------------	----------------	------------------

1ПД.1.1.4. уме да класификује жива бића према једном од следећих критеријума: изгледу, начину исхране, кретања и размножавања 1ПД.1.1.5. препознаје и именује делове тела живих бића 1ПД. 1.1.6. разликује станишта према условима живота и живим бићима у њима1ПД.1.2.1. препознаје и именује природне ресурсе 1 ПД.1.2.2. зна употребну вредност природних ресурса 1ПД.1.2.3. разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе 1ПД.1.5.1. зна које друштвене групе постоје и ко су њихови чланови 1ПД.1.5.2. зна основна правила понашања у породици, школи и насељу 1ПД. 1.5.3. зна које људске делатности постоје и њихову улогу 1ПД.1.5.4. зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите 1ПД.1.5.5. зна поступке за очување и унапређивање људског здравља 1ПД. 1.6.1. зна основне облике рељефа и површинских вода 1ПД.1.6.2. зна основне типове насеља и њихове карактеристике 1ПД.1.6.3. зна географски положај и основне одреднице државе Србије: територија, границе, главни град, симболи,	1ПД.2.1.3. примењује вишеструке критеријуме класификације живих бића 1ПД.2.1.4. зна улогу основних делова живих бића 1ПД.2.1.5. разуме повезаност услова живота и живих бића у станишту 1ПД.2.1.6. разуме међусобну зависност живих бића у животnoj заједници 1ПД.2.2.1. разликује обновљиве и необновљиве природне ресурсе 1 ПД.2.2.3. зна основне мере заштите живе и неживе природе као природних ресурса 1ПД.2.2.4. зна шта је добробит животиња и поступке којима се она штити 1ПД.2.5.1. зна које су улоге различитих друштвених група и њихових чланова 1ПД.2.5.2. зна која су права и обавезе чланова у различитим друштвеним групама 1 ПД.2.5.3. разуме повезаност и међузависност различитих људских делатности 1ПД.2.6.1. препознаје и именује облике рељефа и површинских вода у свом месту и у околини 1ПД.2.6.2. зна основне одлике рељефа и вода у држави Србији 1ПД.2.6.3. разуме повезаност природно-географских фактора - рељефа, вода,	1ПД.3.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на мање очигледним примерима 1ПД.3.5.1. разуме заједничке карактеристике друштвених група и разлике међу њима 1ПД.3.5.2. разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују 1ПД.3.4.1. уме да чита географску карту примењујући
--	--	--

становништво 1ПД.1.4.2. зна помоћу чега се људи оријентишу у простору: лева и десна страна, стране света, адреса, карактеристични објекти 1ПД.1.4.4. зна јединице за мерење времена: дан, недеља, месец, година, деценија и век 1ПД.1.4.5. уме да прочита тражене информације са часовника и календара 1ПД.1.4.4. зна јединице за мерење времена: дан, недеља, месец, година, деценија и век 1ПД.1.4.5. уме да прочита тражене информације са часовника и календара 1ПД.1.6.4. зна најважније догађаје, појаве и личности из прошлости 1ПД.1.6.5. зна основне информације о начину живота људи у прошлости 1ПД.1.6.6. зна шта су историјски извори и именује их 1ПД.1.4.1. уме да препозна кретање тела у различитим појавама 1ПД.1.4.3. уме да одреди стране света помоћу Сунца 1ПД. 1.3.1. зна основна својства воде, ваздуха и земљишта 1ПД.1.3.2. зна да су вода у природи, ваздух и земљиште састављени од више материјала 1ПД.1.3.3. зна да различите животне намирнице садрже различите састојке 1ПД.1.3.4. зна основна својства материјала: тврдоћа, еластичност, густина, растворљивост, провидност, намагнетисаност 1ПД.1.3.5. зна да својства материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу 1ПД.1.3.6. зна промене материјала које настају због промене температуре, услед механичког утицаја и деловања воде и ваздуха	климе -и делатности људи 1ПД.2.4.3. уме да пронађе тражене улице и објекте на плану насеља 1ПД.2.4.4. уме да пронађе основне информације на географској карти Србије: највећа и најважнија насеља, облике рељефа и површинских вода 1ПД.2.4.5. уме да пронађе и упише тражене информације на ленти времена 1ПД.2.4.5. уме да пронађе и упише тражене информације на ленти времена 1ПД.2.6.4. зна редослед којим су се јављали важни историјски догађаји, појаве и личности 1 ПД.2.6.5. уочава сличности и разлике између начина живота некад и сад 1ПД.2.6.7. препознаје на основу карактеристичних историјских извора о ком историјском периоду или личности је реч 1ПД.2.4.1. зна да кретање тела зависи од силе која на њега делује, врсте подлоге и облика тела 1ПД.2.4.2. зна да се светлост креће праволинијски 1ПД.2.3.1. зна сложенија својства воде и ваздуха: агрегатно стање и кретање 1ПД.2.3.2. зна да су различита својства воде, ваздуха и земљишта последица њиховог различитог састава 1ПД.2.3.3. разликује материјале који су добри проводници топлоте и електрицитета од оних који то нису 1ПД.2.3.4. зна да топлотна и електрична проводљивост материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу 1ПД.2.3.5. разликује повратне и неповратне промене материјала 1ПД.2.3.6. разликује промене материјала при којима настају други материјали од оних промена материјала при којима не настају други материјали	знања о странама света и значењу картографских знакова 1ПД.3.6.1. зна шта је претходило, а шта је уследило након важних историјских догађаја и појава 1ПД.3.3.1. разуме како загревање и хлађење воде и ваздуха утичу на појаве у природи 1ПД.3.3.2. примењује знање о променама материјала за објашњење појава у свом окружењу
--	---	---

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА предмета
ЛИКОВНА КУЛТУРА

Годишњи фонд: 72

Недељни фонд: 2

Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФИНД ЧАСОВА			
		обрада	утврђ.	остало	Свега
1.	КОМПОЗИЦИЈА	22	26	/	48
2.	СПОРАЗУМЕВАЊЕ	2	2	/	4
3.	НАСЛЕЂЕ	4	2	/	6
4.	СЦЕНА	6	8	/	14
Укупно		34	38	/	72

Кључни појмови: простор, облик, линија, боја, текстура, светлина

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
– поштује инструкције за припремање, одржавање и одлагање материјала и прибора; – изражава замисли, интересовања, сећања, емоције и машту традиционалним ликовним техникама; – користи	КОМПОЗИЦИЈА (48)	Елементи композиције – облик, боја, линија, текстура, светлина (валер). Положај елемената у композицији – хоризонтални, вертикални, дијагонални. Материјали и технике – графитна оловка, туш и четка, туш и перо, акварел, гваш, темпере, фротаж, колаж, деколаж,	<u>Музичка култура</u> (Музичко стваралаштво: Стварање звучне приче од познатих музичких садржаја, звучних ономатопеја и илустрација на краћи литерарни текст <u>Српски језик</u> (Књижевност: Садржај прозних и поетских текстова) (Језичка култура: Причање о	1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 5.Решавање проблема	- Испитивање својстава материјала у циљу одабира одговарајућег - Примена различитих облика и метода рада - користити уметничка дела као мотивација за

амбалажу и предмете за		асамблаж, меки материјали.			
------------------------	--	----------------------------	--	--	--

једнократну употребу	СПОРАЗУМЕВАЊЕ	Хералдика – застава, грб,	догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним.	6.Сарадња 8.Одговоран однос	стваралачки рад, - тумачење слика
----------------------	----------------------	---------------------------	--	--------------------------------	-----------------------------------

у стваралачком раду; – примени, у стваралачком раду, основна знања о композицији; – користи одабрана уметничка дела и визуелне информације као подстицај за стваралачки рад;	(4)	печат. Пиктограми. Споразумевање сликом.	<u>Природа и друштво</u> Материјали: Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност, материјали који могу да се користе као алатке) Промене материјала Природне и друштвене	према здрављу 10.Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	реализовати независно од додатних информација као што су звук, текст и др; -одабраним причама развијати креативне идеје - одабране
	НАСЛЕЂЕ (6)	Споменици природе и споменици културе у Србији. Археолошки локалитети, замкови и утврђења, манастири, музеји. Познати уметници и најзначајнија дела.			

– тумачи једноставне знаке, симболе и садржаје уметничких дела; – разговара о значају одабраног уметника, уметничког дела, споменика и музеја; – учествује у планирању и реализацији ликовног пројекта или радионице; разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може применити.	СЦЕНА (14)	Сценографија за позориште, филм и телевизију. Елементи сценографије.	одлике Србије Друштвене карактеристике Србије, национални паркови		садржаје је потребно повезати са причом о томе како се развијају креативне идеје - примењивати аналитичко посматрање кретања у простору - користити мултимедијал не садржаје - Играње - дидактичке, едукативне и спонтане игре;
---	-------------------	--	---	--	---

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
планира, припрема материјале, даје објашњења; прилагођава задатке и активности како би подстакао напредовање свих ученика, упућује ученике како да опишу својства; прати реализацију активности, интегрише садржаје, мотивише, вреднује заједно са ученицима	посматра, слуша, истражује, описује, користи е-уџбеник, слаже и разлаже облике у простору, црта, слика, комбинује материјале, вреднује свој и рад других; обликује или конструише тродимензионалне и дводимензионалне радове прави белешке, презентује рад,;

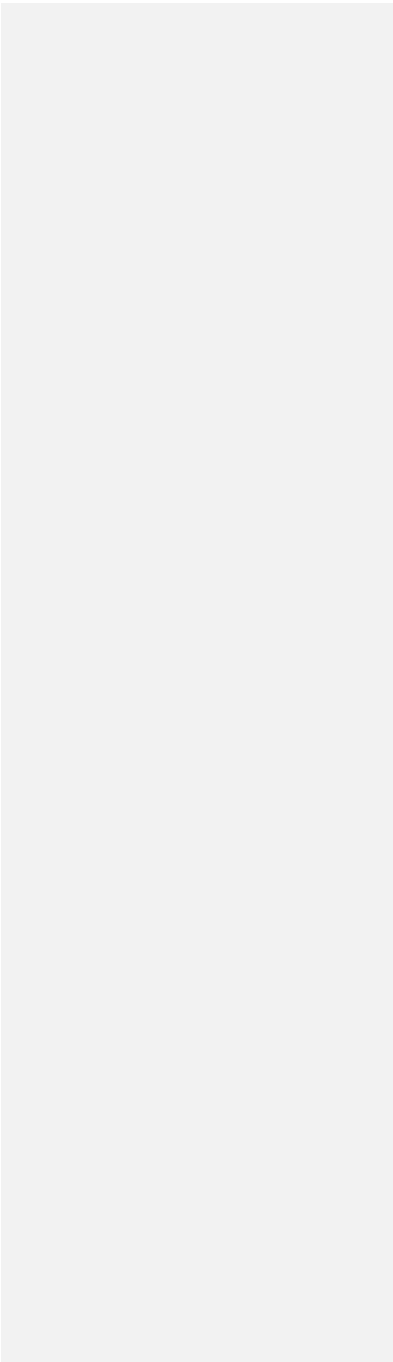
ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање

ЕЛЕМЕНТИ ОЦЕНЕ	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА (Правилник о оцењивању ученика)	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Време

А) Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда и исхода	- Предмет Ликовна култура: Полазна основа за оцену је ученикова способност, степен спретности и умешности. Узима се у обзир и индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа и могућности, а нарочито се узима у обзир ангажовање ученика у наставном процесу. А) Критеријуми оцењивања Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања. Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;	-иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе -вођење прописане педагошке документације у којима су видни елементи за оцењивање и -одред према раду -одред према себи -одред према другима -разумевање -повезивање -оригиналност -вербално изражавање -примена техника -заједничко вредновање ученика и наставника - самопроцена оцено и ангажовања од стране ученика * групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) * рад у пару	Евиденција : белешке о елементима за процењивање и оцењивање Чек-листе са скалом процене Протоколи посматрања Упитници (за групни и рад у пару) *Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима) *Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) - Квалитативно и	Белешке са часова током године Пресек стања на месечном нивоу Пресек стања по тромесечјима На крају школске године
Б) Ангажовање ученика у настави				
В) Самосталност у раду				

		(посматрање	квантитативно	
--	--	-------------	---------------	--

	– показује мањи степен активности и ангажовања. Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.	наставника, излагање парова, процена осталих ученика) *вођење евиденције о учешћу ученика на такмичењима и конкурсима	процењивање резултата (пано, табела...)	
--	---	---	--	--

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА предмета МУЗИЧКА КУЛТУРА

Годишњи фонд:

36 Недељни

фонд: 1

Циљ учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФИНД ЧАСОВА			
		обрада	утврђ.	остало	Свега
1.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	8	2	/	10
2.	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	16	6	/	22
3.	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО (реализује се на сваком часу)	1	3	/	4
Укупно		25	11	/	36

Кључне речи: певање, свирање, слушање, музичке игре, музички бонтон, лествица, темпо, репетиција.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМ А/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТ НЕ КОМПЕТЕНЦИЈ Е	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
--------	------------------------------	----------	-----------------------------	---------------------------------------	--

– опише своја осећања у вези са слушањем музике; – препознаје народну и	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ (10)	Композиције различитог карактера. Елементи музичке изражајности	<u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Дечји и алтернативни	1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација	-музичке активности се преплићу, на свим
уметничку музику; – опише улогу музике у медијима; – разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима; – повеже карактер дела са избором инструмента и елементима музичке изражајности; – уочи контраст и понављање у музичком делу;		(инструмент, глас, мелодијска линија, темпо, ритам, динамика). Вокална и инструментална музика (композиције домаћих и страних композитора). Дела фолклорне традиције српског и других народа. Музичка прича. Музика у служби других медија. Музички бонтон. Музика и здравље.	инструменти и начини свирања на њима. <u>Српски језик</u> (Језичка култура: Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним. Препричавање по плану.) <u>Ликовна култура</u> (Материјали: Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање	3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 5.Решавање проблема 6.Сарадња 8.Одговоран однос према здрављу 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	часовима се обрађују све области; -користити мултимедијалне садржаје; - примена различитих метода и облика рада - бирају се одабране композиције које трајањем и садржајем одговарају узрасту

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
планира, припрема материјале, бира и презентује; мотивише; прати реализацију активности, вреднује заједно са ученицима	слушају, износе мишљење, учествују у разговору, постављају и одговарају на питања, вреднују заједно са наставником

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТ НО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТ НЕ КОМПЕТЕНЦИЈ Е	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВА ЊА ПРОГРАМА
--------	--------------------------	----------	---------------------------------	---------------------------------------	--

– пева и свира по слуху и са нотног текста песме различитог садржаја и расположења; – примени изражајне музичке елементе; – осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу;	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ (22)	Музичке игре (дидактичке). Певање песама различитог садржаја и карактера по слуху. Певање и свирање песама из нотног текста. Свирање песама по слуху на дечјим инструментима и/или на другим инструментима. Народни инструменти нашег и других народа. Музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана	<u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима. <u>Српски језик</u> (Језичка култура: Причање о догађајима и доживљајима, стварним и	1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција	- ученичка знања из различитих области треба повезати и ставити у функцију разумевања музике - повезивати покрет и певање извођењем
---	-------------------------------------	--	---	---	--

– осмисли музички одговор на музичко питање; – осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; – изабере одговарајући музички садржај (од понуђених) према литерарном садржају; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике;		на дејим инструментима и на алтернативним изворима звука. Динамика (крешендо, декрешендо). Темпо (<i>Andante.Moderato. Allegro</i>). Боја (различити гласови и инструменти). Трајање (цела нота и пауза. нота четвртине са тачком). Савладавање тонске висине и солмизације у обиму <i>це¹-це²</i>. Тактирање у 3/4 и 4/4 такту. <i>Це-дур</i> лествица. Репетиција, прима и секунда волта.	измишљеним. Препричавање по плану.) <u>Ликовна култура</u> (Материјали: Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање	5.Решавање проблема 6.Сарадња 8.Одговоран однос према здрављу 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	различитих врста музичких игара - радити на остваривању квалитетне комуникације у циљу развоја музичког укуса и интересовања ученика
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ					
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема материјале, бира одговарајуће песме; мотивише; прати реализацију активности, демонстрира, вреднује			слушају, свирају, певајуу, постављају и одговарају на питања, вреднују заједно са наставником		

. годину

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

- коментарише своје и туђе извођење музике; - самостално или уз помоћ одраслих користи предности дигитализације: – учествује у	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО (4)	Једноставна ритмичка и мелодијска пратња. Музичка питања и одговори и музичка допуњалка. Звучна прича на основу познатих музичких садржаја, звучне ономатопеје и илустрације на краћи литерарни текст (учење у контексту). Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Креирање мелодије на	<u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима. <u>Српски језик</u> (Језичка култура: Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним. Препричавање по плану.) <u>Ликовна култура</u> (Материјали: Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност,	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 8. Одговоран однос према здрављу 11. Предузимљивост	- повезивати покрет и певање извођењем различитих врста музичких игара - стваралачки задаци се реализују по слуху, без записивања
школским приредбама и манифестацијама.		одабрани текст.	материјали који могу да се користе као алатке)	и оријентација ка предузетништву	
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ					
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема материјале, бира одговарајуће песме; мотивише; прати реализацију активности, демонстрира, вреднује			слушају, свирају, певају, постављају и одговарају на питања, вреднују заједно са наставником		

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање				
ЕЛЕМЕНТИ ОЦЕНЕ	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА (Правилник о оцењивању)	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Време

A) темен оствареност циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда и исхода	–Предмет Музичка култура: Полазна основа за оцену је ученикова способност, степен спретности и умешности. Узима се у обзир и индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа и могућности, а нарочито се узима у обзир ангажовање ученика у наставном процесу.	–иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе	Евиденција: белешке о елементима за процењивање и оцењивање	Пресек стања на месечном нивоу
Б) Ангажовање ученика у настави	А) Критеријуми оцењивања Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.	–вођење прописане педагошке документације у којима су видне белешке о степену ангажовања, уложеном труду и личном напредовању у складу са музичким могућностима	Чек-листе са скалом процене Протоколи посматрања Упитници (за групни и рад у пару)	Пресек стања по тромесечјима
В) Самосталност у раду	Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;	–заједничко вредновање ученика и	Скала процене *Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима)	На крају школске године

Formatted: Right, Right: 0,15 cm,
Line spacing: single

<u>A) Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођен их стандарда и исхода</u> <u>Б) Ангажовање ученика у настави</u> <u>В) Самосталност у раду</u>	<u>- Предмет Музичка култура:</u> <u>Полазна основа за оцену је ученикова способност, степен спретности и умешности. Узима се у обзир и индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа и могућности, а нарочито се узима у обзир ангажовање ученика у наставном процесу.</u> <u>A) Критеријуми оцењивања</u> <u>Оцену одличан (5) добија ученик који:</u> <u>– у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама;</u> <u>– лако логички повезује чињенице и појмове;</u> <u>– самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;</u> <u>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.</u> <u>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</u> <u>– у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове;</u> <u>– самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;</u>	<u>-иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе</u> <u>-вођење прописане педагошке документације у којима су видне белешке о степену ангажовања, уложеном труду и личном напредовању у складу са музичким могућностима</u> <u>-заједничко вредновање ученика и</u>	<u>Евиденција : белешке о елементима за процењивање и оцењивање</u> <u>Чек-листе са скалом процене посматрања Упитници (за групни и рад у пару)</u> <u>*Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима)</u>	<u>Пресек стања на месечном нивоу</u> <u>Пресек стања по тромесечјима</u> <u>На крају школске године</u>
---	--	--	--	---

	– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања. Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања. Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.	наставника - самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика * групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) * рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика) * вођење евиденције о учешћу ученика на такмичењима, конкурсима	* Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) - Квалитативно и квантитативно процењивање резултата (пано, табела...)	
--	--	---	---	--

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Годишњи фонд: 108

Недељни фонд: 3

Циљ учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и

здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФИНД ЧАСОВА			
		обрада	утврђ.	Остало	Свега
1.	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	/	6	/	6
2.	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	44	51	/	95
3.	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	7	/		7
Укупно		51	57	/	108

Кључни појмови садржаја: физичке способности, моторичке вештине, здравље, плес и игра.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
– примени општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); – правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – комбинује усвомоторичке вештине у игри и свакодневном животу; – одржава равнотежу у различитим кретањима; – правилно држи тело; – самостално коригује	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ (6)	Вежбе за развој снаге са реквизитима и без реквизита. Вежбе за развој покретљивости са реквизитима и без реквизита. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине и експлозивне снаге. Вежбе за развој координације. Национална батерија тестова за праћење физичког развоја и	<u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера.) <u>Српски језик</u> (Књижевност: Информативни текстови о физичкој и здравственој култури) <u>Природа и друштво</u> (Природа, човек, друштво: Начини преношења и мере заштите	1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 8.Одговоран однос према здрављу 9.Одговоран однос према околини	- редовно вежбање - постепено увећање термина везаних за вежбање -истицање неопходност поштовања правила понашања током вежбања -организовање одељењска и такмичења на нивоу генерације -указивати на значај вежбања -примењивати

неправилно држање;		моторичких способности.	од заразних болести Материјали: Међусобни утицај човека и окружења (начин на који човек мења окружење),		
--------------------	--	-------------------------	--	--	--

– правилно подиже, носи и спушта терет;		Моторичке вештине и игре у развоју моторичких способности	утицај на здравље и живот кроз правила понашања који доприносе одрживом развоју.).	10.Естетичка компетенција	одговарајуће облике и методе рада
---	--	---	--	---------------------------	-----------------------------------

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
- прати напредовање ученика и упућује ученике како да развију физичке способности, мотивише ученике да се баве спортом и побољшају моторичке вештине, демонстрира, вреднује			- планирају време које ће провести у вежбању, реализују вежбе, активно учествују у реализацији задатака на часу		
ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

- изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; - изведе дечји и народни плес; - користи терминологију вежбања; - поштује правила понашања на вежбалиштима; - поштује мере безбедности током вежбања; - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; - поштује и примени правила игре; - навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; - прихвати победу и	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ (95) Атлетика, Спортска гимнастика, Основе тимских, спортских и елементарних игара, Плес и ритмика, Пливање, Полигоони	<u>Атлетика</u> Технике трчања. Истрајно трчање. Скок удаљ згрчном техником. Бацање лоптице из залета. Скок увис прекорачном техником. Тробој. <u>Спортска гимнастика</u> Вежбе на тлу: вежбе и комбинације. Прескоци и скокови (прескок разношка). Вежбе у вису, вежбе у упору и вежбе са променама висова и упора. Вежбе равнотеже на шведској клупи и ниској греди. <i>Проширени садржаји</i> Вежбе на тлу: - летећи колут из места. <u>Основе тимских, спортских и елементарних игара</u> Мини-рукомет. Футсал – „мали фудбал“. Основни елементи кошарке и мини-кошарка. Основни елементи одбојке.	<u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера.) <u>Српски језик</u> (Књижевност: Информативни текстови о физичкој и здравственој култури) <u>Природа и друштво</u> (Природа, човек, друштво: Начини преношења и мере заштите од заразних болести Материјали: Међусобни утицај човека и окружења (начин на који човек мења окружење), утицај на здравље и живот кроз правила понашања који доприносе одрживом развоју.).	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција	- редовно вежбање - постепено увећање термина везаних за вежбање - истицање неопходност поштовања правила понашања током вежбања - организовање одељењска и такмичења на нивоу генерације - указивати на значај вежбања - примењивати одговарајуће облике и методе рада
--	--	---	---	--	---

пораз као саставни део игре и такмичења; – сагледа резултате физичких способности;		Јацент, са упрошћеним правилима <u>Плес и ритмика</u> Вежбе са вијачом. Вежбе са лоптом. Вежбе са обручем. Народно коло „Моравац“. Народно коло из краја у којем се школа налази. <u>Пливање</u> Основна обука пливања. Скок на ноге. <u>Полигони</u> Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима.			
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ					
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
- прати напредовање ученика и упућује ученике како да развију физичке способности, мотивише ученике да се баве спортом и побољшају моторичке вештине, демонстрира, учествује у вежбању и игри, вреднује			- планирају време које ће провести у природи, реализују вежбе и учествује у игри, активно учествују у реализацији задатака на часу и сарађује са вршњацима		
ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

– уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; – прати промене у сопственој тежини и висини; – препозна здравствено стање када не треба да вежба; – примењује хигијенске мере пре, у току и након вежбања, као и у другим ситуацијама; – уредно одржава простор у коме живи и борави; – увиди значај правилне исхране за вежбање; – повеже различита вежбања	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕ НА КУЛТУРА (7)	<u>Култура вежбања и играња</u> Основна правила вежбања. Основна правила мини-рукомета, фудсала, кошарке, мини-кошарке и одбојке. Понашање према осталим учесницима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). Чување и одржавање материјалних добара. Постављање, склањање и чување справа и реквизита неопходних за вежбање.	<u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера.) <u>Српски језик</u> (Књижевност: Информативни текстови о физичкој и здравственој култури) <u>Природа и друштво</u> (Природа, човек, друштво:	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу	- редовно вежбање - организовање боравка у природи - организовати и дане здраве исхране - организовати и ситуационе игре везаних за бригу о
- са њиховим утицајем на здравље; – препозна лепоту покрета и кретања; – користи научена вежбања у рекреацији породице; – правилно реагује у случају повреде у школи; – вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању; учествује у предлагању садржаја и начина рада.		„Ферплеј” (навијање, победа, пораз, толеранција). Значај вежбања у породици. Вежбање у слободно време. <u>Здравствено васпитање</u> Правилно држање тела и здравље. Значај вежбања за правилан рад срца и плућа. Мишићи и зглобови тела. Хигијена простора за вежбање.	Начини преношења и мере заштите од заразних болести (грип, заразна жутица, варицеле) и болести које преносе животиње (крпељи, вашке – Материјали: Међусобни утицај човека и окружења (начин на који човек мења окружење), утицај на здравље и живот кроз правила понашања који доприносе одрживом развоју.).	9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција	здрављу

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ	
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
- мотивише ученике да се баве спортом, проверава колико ученици знају о здрављу и начину очувања, учествује у вежбању и игри, вреднује	- слушају, примењују, проналазе различите изворе знања, правилно се хране и примењују здраве стилове живота

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ
Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање

ЕЛЕМЕНТИ ОЦЕНЕ	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА (Правилник о оцењивању ученика)	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Време
А) Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда и исхода Б) Ангажовање	- Предмет Физичко и здравствено васпитање: Полазна основа за оцену је ученикова способност, степен спретности и умешности. Узима се у обзир и индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа и могућности, а нарочито се узима у обзир ангажовање ученика у наставном процесу. А) Критеријуми оцењивања Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;	-иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе -вођење прописане педагошке документације у којима су видне белешке о нивоу ангажованости, вежбању у адекватној опреми,	Евиденција : белешке о елементима за процењивањ е и оцењивање Чек-листе са скалом процене Протоколи посматрања	Белешке са часова током године Пресек стања на месечном нивоу Пресек стања

ученика у настави В) Самосталност у раду	– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања. Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања. Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.	постигнућима у моторичким вештинама и индивидуалном напретку сваког ученика -заједничко вредновање ученика и наставника - самопроцена оцено и ангажовања од стране ученика * тимски рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) * рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика) *вођење евиденције о учешћу ученика на такмичењима	Упитници (за групни и рад у пару) *Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима) *Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, доприносе заједничком циљу...) - Квалитативно и квантитативно процењивање резултата (пано, табела...)	по тромесечјима Процена о напретку на крају школске године
--	---	--	---	--

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Недељни фонд: 1

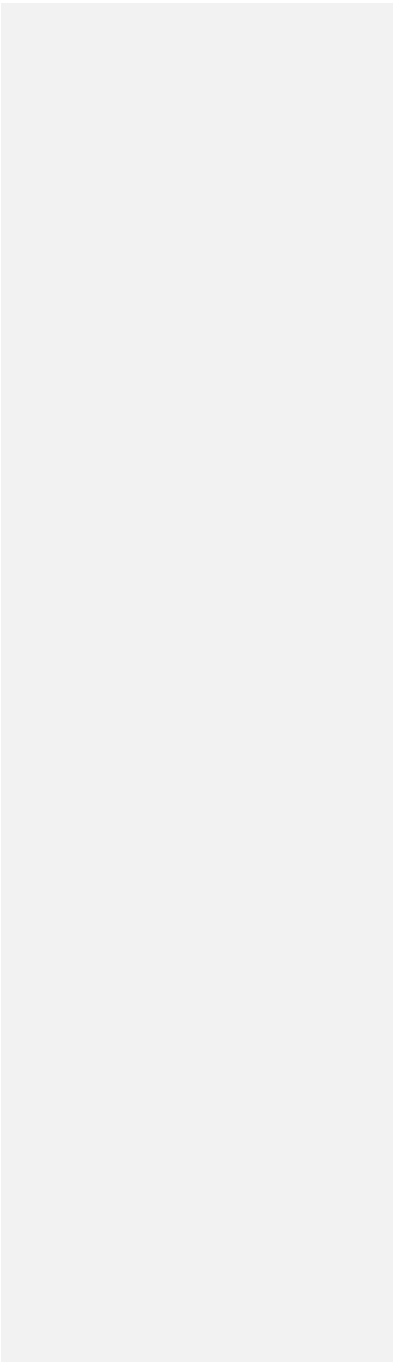
Циљ наставе и учења Пројектне наставе је стицање знања и оспособљавање ученика да знања примене у животу, решавање актуелних проблема из животног окружења, самостално коришћење различитих извора ради стицања нових знања, подстицање за истраживањем, истраживачко учење, развој интересовања за уметност, културу и демократију, развој комуникационих вештина.

р.бр.	ОПШТЕ ТЕМЕ ПРОЈЕКТА	КЉУЧНИ ПОЈМОВИ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	КОЛИКО ПОЗНАЈЕМ СРБИЈУ	Србија, природни, историјски локалитети, уметници	18
2.	ИГРА ЈЕ НАЈВАЖНИЈИ ДЕЧЈИ ПОСАО	Игре некада, куглана, турнир	8
3.	НАКОН ЧЕТИРИ ГОДИНЕ	фотографија, споменар	10
Укупно			36

ИСХОДИ по етапама пројектних активности	ОПШТЕ ТЕМЕ ПРОЈЕКТА, САДРЖАЈИ (обавезних предмета везаних за општу тему пројекта)	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ПРОЈЕКТНЕ НАСТАВЕ:
---	---	--------------------------	------------------------------------	---

ЦИЉАНА ЕТАПА -функционално повезује знања, вештине, искуства и мотивацију - правилно седи при раду зарачунаром АНАЛИТИЧКА ЕТАПА – предложи редослед активности у односу на постављени пројектни задатак -уочава сличности и	<u>КОЛИКО ПОЗНАЈЕМ СРБИЈУ</u> - 18 часова Садржај (по предметима) ПРИРОДА И ДРУШТВО Природне и друштвене одлике Србије (положај, територија, граница, симболи, природне карактеристике, типичне, ретке и угрожене врсте биљака и животиња, национални паркови, друштвене карактеристикеприродни ресурси и делатности у различитим крајевима) Прошлост Србије (историјски извори,живот у далекој прошлости,држава за време владарске породице Немањића,живот под турском влашћу,настанаци развој модерне српске државе) Насеља у Србији	Српски језик: књижевност Природа и друштво: Природне и друштвене одлике Србије Прошлост Ликовна култура: Простор, Композиција у простору	1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 5.Решавање проблема 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском	-одређивање циља повезан са битним странама децјег живота -ослањање на постојећа знања -указивање на изворе додатних информација -примена диференцираних
---	---	---	---	---

различитости ради класификовања правилно укључи				
---	--	--	--	--

рачунар, покрене програм за цртање, користи одговарајуће алатке овог програма, сачува свој цртеж и ис кључирачунар, ИСТРАЖИВАЧКА ЕТАПА -користи интернет за учење и проналажење информација уз помоћ наставника -придржава се договорених правила КОНСТРУКЦИЈСКА ЕТАПА -испитује својстава и особине, везе и узрочно последичне односе ПРЕЗЕНТАЦИОНА ЕТАПА -добиле продукте чини видљивим и представља их другима. РЕФЛЕКСИВНО ОЦЕЊИВАЧКА ЕТАПА -повезује резултате учења и рада са уложеним трудом. - зна да наведе могуће последице на здравље услед неправилног	Историјско туристички локалитети у Србији Познати уметници у Србији СРПСКИ ЈЕЗИК –опис, приповедање, драмска радња,популарни и информативни текстови ЛИКОВНА КУЛТУРА –Непокретни објекти у отвореном и затвореном простору (споменици, уметничка дела, експонати...). Поставка изложбе, уређење просторије, уређење школе. <u>ИГРА ЈЕ НАЈВАЖНИЈИ ДЕЧЈИ ПОСАО</u> - 8 часова Садржај (по предметима) ЛИКОВНА КУЛТУРА –Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације. Тумачење визуелних информација. СРПСКИ ЈЕЗИК – опис, приповедање, драмска радња ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ – Моторичке вештине и игре у развоју моторичких способности ПРИРОДА И ДРУШТВО – Прошлост Србије <u>НАКОН ЧЕТИРИ ГОДИНЕ</u> - 10 часова Садржај (по предметима) ЛИКОВНА КУЛТУРА –Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације. МУЗИЧКА КУЛТУРА –Певање и свирање песама из нотног текста. Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима. ПРИРОДА И ДРУШТВО – Човек – природно, друштвено и свесно биће.Физичке промене у пубертету. Дигитална безбедност СРПСКИ ЈЕЗИК – Књижевност: Популарни и информативни текстови; Језичка култура: описивање	Ликовна култура: Споразумевање Наслеђе Српски језик: Књижевност, Језичка култура Природа и друштво: Природа, човек, друштво Ликовна култура: Материјали Музичка култура: Извођење музике Природа и друштво: Човек – природно, друштвено и свесно биће Српски језик: Књижевност, Језичка култура Ликовна култура: Соразумевање , Композиција	друштву 8.Одговоран однос према здрављу 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	облике рада прилагођених способностима ученика -оцењивање позитивних страна које се могу још побољшати -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;
--	--	--	---	--

коришћења дигиталних уређаја. ЕВАЛУАЦИЈА -вербално изражава				
--	--	--	--	--

АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
--------------------------	-----------------------

предлаже тему, помаже ученицима да поставе циљеве и задатке одабране теме , прати, пружа подршку и усмерава , подстиче ученике на стваралачко истраживање, подстиче сарадњу и тимски рад ученика, заједно са ученицима вреднује резултате процеса и пројекта	самостално прикупљају релевантне информације, организују материјал, анализирају податке, користе ИКТ уређаје, креирају крајњи резултат – продукт презентују резултате рада , учествују у самооцењивању и вредновању резултата рада
--	--

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ		
Начин провере остварености исхода- формативно и сумативно оцењивање; оцењује се описном оценом: истиче се, добар, задовољава		
Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Време
-вођење прописане педагошке документације у којима су видне белешке о редовност у похађању наставе, заинтересованост и активно укључивање у процес рада групе, напредовање и развој, као и самосталности у раду ученика -заједничко вредновање ученика и наставника - самопроцена оцене од стране ученика * тимски рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) * рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика) *вођење евиденције о учешћу ученика на такмичењима	Системтско посматрање Евиденција : белешке о елементима за процењивање и оцењивање Чек-листе са скалом процене Протоколи посматрања Упитници (за групни и рад у пару) * Скала по нивоима (самосталност у извршавању задатака) * Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, доприносе заједничком циљу...) -Квалитативно и квантитативно процењивање резултата (пано, табела...)	Белешке са часова током године Пресек стања након завршетка пројекта Пресек стања по тромесечјима Процена о раду и напретку на крају школске године

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА предмета ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ наставе и учења Грађанског васпитања је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске и локалне заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	ЉУДСКА ПРАВА	12
2.	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО	10
3.	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ	8
4.	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ	6
укупно		36

Кључни појмови: равноправност, стереотипи и предрасуде, дискриминација, локална заједница, солидарност, волонтирање

ИСХОДИ Ученик ће моћи да:	НАСТАВНА ТЕМА БРОЈ ЧАСОВА И САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТ НЕ КОМПЕТЕНЦИЈ Е
- разликује примере одговорног и неодговорног понашања људи према животној средини; - се понаша у свакодневним ситуацијама на начин који уважава животну средину и рационалну	ЉУДСКА ПРАВА - 12 часова Ја и други на планети Земљи Планета Земља припада свима који на њој живе Узајамни утицај природе и човека. Потребе појединца и опште добро – задовољавање људских потреба без угрожавања будућих генерација. Одговоран однос према свету у коме живимо – <i>Мисли глобално делуј локално.</i> Право на здраву животну средину Трећа генерација људских права. Вредности на којима почива – право на живот у здравој животној средини; право на одржив економски развој; право на рационално коришћење природних и енергетских	<u>Природа и друштво</u> – Природа, човек, друштво: Групе људи: становници и народи краја (права и обавезе; обичаји; суживот). <u>Српски језик</u> – Језичка култура: Различите комуникативне ситуације (комуникација са	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у

потрошњу ресурса; -образложи важност		одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници,	демократском
---	--	---	--------------

